

ERDÉLYI GAZDA



AZ
ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET
VÉDNÖKSÉGE ALATT ÁLLÓ



ERDÉLYI KERESKEDELMI TÁRSASÁG

(Irodája: Kolozsvár, Petőfi-utca 7. szám, földszint. Telefon: 158. szám. Levélcím: »Erdélyi Kereskedelmi Társaság, Kolozsvár, Petőfi-u. 7. sz.« Sürgőncím: »Erdélyi Gazda, Kolozsvár.«)

Felkéri az erdélyrészi állattenyésztő birtokos gazdákat, hogy eladó haszonállataik (igás ökör, tinó, borju stb.) minőségét és mennyiségét hozzá sürgősen bejelenteni sziveskedjenek, mivel a királyhágón túli uradalmak részéről

a vételre rendkívül sok megbízás érkezett.

Arató és kaszálógépek, cséplőgépek, ekék és boronák, zsákok, ponyvák, olajok stb.



legjutányosabb és legmegbízhatóbb beszerzési forrása.



BCU Cluj / Central University Library Cluj

1010



Ponyva és zsákgár
ELSINGER M. J. és FIAI
BUDAPEST,

Alapítva 1831.
46 kitüntetés.

IV., Deák Ferenc-utca 3. szám
Angol királyné szálloda mellett.

Sürgőncím:
Elsinger Budapest.

VIZMENTES PONYVÁK ELISMERT KITÜNO, ELPUSZTITHATATLAN MINŐSÉGBEN

Kazal-, gép-, kocsi- és repceponyvák.

Tarpaulin-
Drill-

ZSÁKOK

kender varrással
LEN VARRÁSNELKÜL

KARTELLEN KIVÜL, LEGOLCSÓBB BEVÁSÁRLÁSI FORRÁS
VIZMENTES SÁTRAK, ESOKÖPENYEK, KENDER-TÖMLŐ.

Árjegyzék és minták ingyen és bérmentve. — Leggyorsabb kiszolgálás. — Minden város jobb üzleteiben a mi gyártmányainkat tartják és sziveskedjék határozottan

Elsinger gyártmányt kérni. (1089.)

Ganz és Társa vasöntő és gépgyár
részvénytársaság

LEOBERSDORF. BUDAPEST. RATIBOR.

Városi üzlet Budapest, Ferencziek tere 2.

Ajánlja:

Hengerszékeit (Mechwart szabadalma) darálás-, felbontás-, kiörlés- és simára őrléshez, ön-működő lisztkeverő gépeit, hámozó-, koptató- és

egyéb malomgépeit, mint felvonókat, szitákat, szállítócsigákat-, zsákfelvonókat-, detacheurök- és egész malomberendezéseket.

Turbinákat, forgó ekéket gőz-, petroleum- és electromos hajtással.

Elektromos világítási és erőátviteli telepeket. Mindennemű kéregöntvényt.

Bánki rendszerű benzin és petroleum motorokat és locomobilokat.

1017

Az 1900-ik párisi kiállításon 6 nagy díjjal és 8 aranyéremmel kitüntetve

HUBERT J. E.

pezsgőbor-pinczéi

POZSONY.

Különlegességi jegy:

GENTRY-CLUB a budapesti orsz. kaszinó pezsgője.

Kapható minden jobb vendéglőben és kávéházban.

1069.

A szemétben is kincset lelhetnek mindazok,

kik megismerkednek az országszerte elismert, kitünő szerkezetű és legolcsóbb, eredeti „Kalmár“-féle gabonatisztító gépek és rosták sokoldalú előnyeivel. — Sziveskedjen **vagyongyűjtés céljából** ezen kiváló magyar gyártmány legújabb ingyen árjegyzékét kérni:

Kalmár Zs. utóda különleges terménytisztító gépgyártótól, **Hódmezővásárhelyről,** melynek áttekintése után tisztában lesz ön a dolog valódiságával. 1158.

JENNER-PASTEUR INTÉZET

Budapest, VIII. ker., Röck Szilárd-utca 20. sz.

Az állatorvos urak gyakorlatára ajánljuk az alábbi ojtóanyagokat, melyek elismert tudományos módszerek szerint, saját laboratóriumunkban készülnek Dr. Pertik Ottó egyetemi tanár felügyelete alatt. Az ojtóanyagok hatékonyságukra, tisztaságukra, eltarthatóságukra mindenkor előzetesen kipróbáltatnak.

Lépfene ellenes ojtóanyag

Spóravaccin

ELŐNYEI:

- Az anyag állandósága.
- Az anyag eltarthatósága.
- Az ojtóanyag tisztasága.
- A kiváló védőképesség.

Gyógyító szérum

A lépfenétől megbetegedett állatokat — idejekorán alkalmazva — megvédi a veszélytől.

Hirtelen járvány esetén alkalmazva védőojtás céljából: azonnal immunizál. A vész tovaerjedését megakadályozza.

Tuberkulin

ojtásra kész, hígított állapotban.

Árak:

Lépfene elleni védőojtás:

- 1 szarvasmarha beojtása 24 fillér.
- 1 ló beojtása 24 »
- 1 birka beojtása 12 »

Lépfene szérum:

- 1 szarvasmarhára 1 korona
- 1 lóra 1 »
- 1 birkára 10 fillér.

Anyagaink megrendelhetők akár nálunk, akár képviselőnkél:

A MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETÉNÉL
1100. BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-UTCZA 31. SZ.

Sertés Orbáncz ellen

Szérumos ojtóanyag

ELŐNYEI:

1. A finomabb sertésfajok jobban tűrik, mint a Pasteur-féle anyagot. Nem okoz utólagos megbetegedést.
2. Előnyösen használható a 6 hónapnál idősebb sertések beojtására, amelyek különben Pasteur anyaggal kezelve kellemetlen utókövetkezményeknek vannak kitéve.

Pasteur-rendszerű ojtóanyag

Alkalmos a durvább fajtákra és a 6 hónapnál fiatalabb sertések beojtására.

Gyógyító szérum

Az orbánczban megbetegedett sertéseket 1—2 óra alatt biztosan megmenti a veszélyből.

Ha meggondoljuk, hogy egy esztendő alatt közel 15,000 sertés pusztul el hazánkban, melyeket eddig nem tudunk megmenteni, minden orvos bizonyára örömmel üdvözlí ezt az új szert, amikor csekély áron egy nemzeti vagyont mentünk meg.

OJTÓANYAG Sercegő üszök ellen

folyékony állapotban, ojtásra készen.

Árak:

- Sertésorbáncz elleni védőojtás:
- 1 sertésre való Pasteur-féle ojtóanyag 12 fill.
 - 1 sertésre való szérumos ojtóanyag 50 kilóg 24 »
 - 1 sertésre való gyógyító szérum 50 »

TUBERKULIN:

- 1 drb. szarvasmarha részére 2 éven alul 30 fill.
- 1 drb. 2 » felül 45 »
- Sercegő üszök 1 szarvasmarhára való 20 »

Páris 1900. Grand Prix! (328. sz.) Páris 1900. Grand Prix!

Eredeti Singer-varrógépek házi használatra

és minden ipari célra.

Nagy tartósság! Egyszerű kezelés! Magas szolgáltatási képesség!



Ingyenes oktatás a divatos műhímzésben is. — Varrógépekhez való elektromotorok minden nagyságban. Különleges varrógépek zsákvarrásra, zsáktömésre, zsákfoltozásra és szegésre. Erőhajtány berendezések a legújabb és legbevéltabb szerkezetben.

Temesvár 1891. Aranyérem!

Debreczen 1894. Arany oklevél.

Singer Co.

varrógép részvénytársaság,

Kolozsvár, Jókai-utca 3. 1132

Brassó, Kapu-utca 23. szám. Maros-Vásárhely, Széchenyi-tér 55. szám. Agrár bank-épület. N.-Szeben Vasút-utca 5. sz.

Májerszky Barnabás

gépgyáros Nyiregyházán

készít sok évi tapasztalatok nyomán mint specialista

Viznyomásu olajsajtókat,

Olajmagzúzókat egyszerű s több hengerrel,

Olajmagpörkölöket gőz- és tüztűtésre,

Olajfinomító gépeket s az olajgyártással kapcsolatos minden berendezést.

Eddigi kivétel 120 telep üzemenben. 1093

Háztulajdonosok figyelmébe!

Kolozsvárt 1897 óta fennálló

Bádogos műhelyemre

felhívom a háztulajdonosok és építető urak b. figyeimét, miszerint készítek:

- 1 □ m. fedél befedést 18. sz. vasbádogból kétszer festve 2 k. 34 f
- 1 □ m. fedél befedést 20. sz. vasbádogból kétszer festve 2 k. 20 f.
- 1 folyó méter függő csatornát 18. sz. vasbádogból 1 k. 40 f.
- 1 □ m. fedél festést — k. 16 f.
- 1 darab fedél ablak 5 k. — f.

Minden e szakmába vágó javításokat olcsón készítek; munkámért 2 évi jótállást vállalok.

Kiváló tisztelettel

KOLOZSVÁRT,
Dézsma-utca 3. 1137.

Weisz József,
bádogos.

Olcsó bádogos munkákat készítek!

Olcsó bádogos munkákat készítek!

Bessemer-Festék

(védjegy üllő) uradalmak, gazdaságok, földbirtokosok, szeszgyárak stb. részére kitünő szolgáltatásokat tesz.

Legtartósabb mázolat rozsdá ellen, mindennemű vasszerkezetek, vas- és hullámbádogtetők, tartók, istálló-vasgerendák, kerítések, vaskapuk, vasablakok, gépek, lokomobilok stb. részére.

Mint famázolat is kitünő konzerváló szer. Jobb, ellentállóbb és olcsóbb, mint minium és olajfesték. 1036. III.

Ajánlattal és prospektussal szívesen szolgálnak az egyedüli gyárosok:

Festékgyárak:

Lutz Ede és Társa, Pozsony.

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK.
ELŐF. ÁR: 1 EVRE 12 KOR., 1/2 EVRE 6 KOR.,
1/4 EVRE 3 KOR. EGY SZÁM 24 FILL.

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET ÉS ERDÉLYRÉSZI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, PETŐFI-UTCA 7. SZÁM.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Törvényjavaslat a telepítésről. É.	349
Melyek a hasznos befektetések? III. Réti János.	350
A háromszéki erdei legelők kérdése.	351
Alkoholos erjedés az állati és növényi testben. Dr. Donáth Géza.	352
Az angol aprárpolitika Írlandban. II. György Endre.	352

Kormányintézkedések:

A len- és kendertermesztés föllendítése érdekében.	353
Vegyes közlemények.	354
Piaci és vásári ártudósítások.	356

Hirdetések

Törvényjavaslat a telepítésről.

Az agrárpolitikának alig van fontosabb és nehezebb föladata, mint az, hogy a földbirtok a népesség között a lehető legelőnyösebben, lehető legarányosabban legyen megosztva, hogy a művelésre alkalmas földterületek a lehető legjobban megműveltesenek s hogy a föld után vágyó és a földművelésre való népesség ezen vágyakozása kielégíttessék, arravalósága önálló tevékenységben érvényesülhessen.

Kellő munkaerő híján kellően ki nem használható latifundiumok, kellő és megfelelő munka nélkül szűkölködő munkások; tehát a termelési tényezőknek: a természet javainak, a tőkének és a munkának kedvezőtlen megoszlása, valóban kedvezőtlenül kell, hogy az állami életre kihasson. Mert hiszen az állam elsőrangú nagy érdeke, hogy minden talpalatnyi földje a legteljesebben meg legyen művelve, minden munkára képes karja a legmegfelelőbb munkához jusson.

Kár háramlik abból az államra, veszedelem a társadalomra, ha a földbirtok eloszlása olyan aránytalan, hogy egyesek birtokában túlsok, sokak birtokában túlkeves föld van. A pauperizmusnak és a proletarizmusnak melegágya ez az állapot, melyből aztán a kivándorlási és az agrárszociálista mozgalmak csirái fejlődnek ki.

Jogállamban, melyet a jogrend kormányoz, melyben bizonyos jogelvek uralkodnak, ahol tehát a tulajdonjogot épp oly becsben kell tartani, mint a személyes szabadságot: a földbirtok kedvezőtlen megoszlását épp oly kevéssé lehet erőszakos eljárással megszüntetni, mint ahogy a kivándorló szándékot nem lehet erőszakkal megtörni s az agrárszociális mozgalmat nem lehet fegyverrel elfojtani. Az erőszak eszközeitől az állampolitikának el kell tekintenie; de ugyanakkor minden tudásával kutatnia kell oly utakat s minden erejével föl kell használnia azokat az eszközöket, amelyekkel és amelyekkel nagy föladatát, a földbirtok és a népesség arányos megoszlását elérheti.

A telepítést erre nem az egyetlen, de egyik leghatásosabb eszköznek tartja a modern szociál- és birtokpolitika. A külföldön is,

nálunk is célja az, hogy a föld nélkül szűkölködő mezőgazdasági munkásosztályból birtokos parasztszályt létesítsen, ezáltal a művelés alatt nem álló, vagy kellő művelés híján nem, vagy kevéssé hasznosítható földbirtokok jövedelmezőségét emelje s a nagybirtok számára egyúttal ebből a kisbirtokososztályból a szükséges mezei bér munkásokat biztosítsa. Mindezek fontos állami és társadalmi célok, melyekhez azután bizonyos körülmények és viszonyok közt nemzeti szempontok is járulnak.

Az, hogy a mi telepítéseink a múltban kellő sikerrel nem jártak, nem lehetett ok arra, hogy a jövőre nézve lemondjunk erről az eszköztől. Nem, éppen a múlt sikertelenségén okulva, annak tanulságait értékesítve kell arra törekednünk, hogy a hibákat kiigazitva, a hiányokat pótolva a telepítést úgy folytassuk, hogy annak sikeres eredménye legyen állami, társadalmi, gazdasági és nemzeti szempontból egyaránt.

Az eddigi telepítések az 1894: V. törvénycikk alapján történtek. Bizonyára, a törvényhozás teljes tudatában volt a telepítés nagy fontosságának s azért alkotta meg ezt a törvényt. De az idő, a törvény alapján létesített telepek nem éppen kecsegtető sikerei, a telepítéseknek a törvény által korlátozott méretei és iránya beigazolták, hogy az 1894: V. alkalmasnak tetszhetett, mint első kísérlet, mint kezdet, mint kiindulási pont; de nem lehetett alapja széles körű, nagy méretű, sikereket biztosító telepítési politikának.

Kétségtelen, hogy maga a törvényhozás sem tekintette ezt másnak, mert a *közgazdasági bizottság* is arra az álláspontra helyezkedett, hogy: »miután be kell látnia, hogy a szemelött tartandó takarékoságnál fogva az állam áldozatkészségét egyelőre nagyobb mérvben igénybe venni nem lehet, a bizottság elfogadandónak találta a kormány javaslatát, azonban azt csak egy *első kezdeményező lépésnek* tekinti, stb.« Az 1894: V. t.-c. 3 millió forintot szavazott meg a telepítés céljaira. Világos, hogy ez nagyobb szabású, rendszeres telepítési akció keresztülvitelére elég anyagi eszközt nem nyújtott. Ezért, de meg a törvény egyéb hiányai és intézkedései miatt nem járt a telepítési

A „TURUL” permetező

a jelenkor legtokéletesebb peronospora permetezője.

Árak:

1—5 darab vételénél egy darab ára	frt 14 [—]
6—10 darab vételénél egy darab ára	frt 13 ⁵⁰
11—25 darab vételénél egy darab ára	frt 13 [—]

csomagolással együtt.

Hosszabbító cső magastörzsű fák permetezésére 1 frt
Francia-szóró (kivánatra külön) 75 krajcár

Peronospora-permetező

„DIADAL”

esiszolt, erős vörösréz puttonnyal: frt 10⁵⁰
Hosszabbító cső, magastörzsű gyümölcsfák perm. 1 frt.

Szőlészeti, borászati és gazd. egyesületeknek, valamint községeknek nagyobb mennyiségű permetező vétele esetén igen előnyös fizetési feltételeket engedélyezek

MAUTHNER ÖDÖN

cs. és kir. udvari magkereskedése

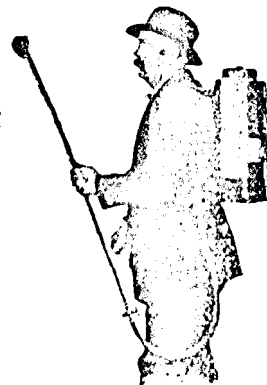
BUDAPESTEN.

Rézgálic, sublimált kénpor, Dr. Aschenbrandt-féle bordói- és rézkénpor, raffiaháncs, juttafonál, metszőollók, ojtókések, valamint szőlőkarók beszerzése végett forduljunk

Magyar Mezőgazdák Szövetkezetéhez

Budapest, V. ker., Alkotmány-utca 31. szám,

hol a szövetkezet cégével és védjegyével ellátott legjobb szerkezetű hazai gyártmányú permetező is beszerezhető.



akció nyomában az a siker, melyet pedig az egész ország joggal és okkal megkíván.

Egy kevésbé jó törvény alkotását sok körülmény mentheti; de egy törvénynek föntartását, mikor annak hiányairól és hibáiról meg vagyunk győződve, nem menthetik a körülmények. Az 1894. V. t.-c. meg nem felel már rendeltetésének s mihelyt erről meggyőződünk, előtérbe lép egy új törvény létesítésének szüksége.

És most előttünk van az új telepítési törvényjavaslat, Darányi miniszter legújabb javaslata, amely nemcsak a múlt eredményeinek és negatív eredményeinek figyelembevételével, hanem a jelen közállapotok mérlegelésével, hozzáértő gyakorlati emberek többszöri meghallgatásával, körültekintő gondossággal és a jövőbe irányzott tekintettel van megszerkesztve.

Távol áll tőlünk azt mondani, hogy ennek a javaslatnak nincsenek hézagai és hibái; de mikor most örömmel üdvözljük megjelenését, elhallgattatjuk még a kritika szavát, melynek lesz alkalma megnyilatkozni a maga idejében és csak azokat a főbb rendelkezéseit akarjuk kiemelni, melyek jellemzőek a javaslatra s melyek az 1894-ik törvényvel szemben lényeges eltérést és haladást tartalmaznak.

Az első, rendkívül fontos eltérés az, hogy a javaslat szerint a telepnek négyféle alakja lesz, úgymint: 1. a *telepes község*, 2. a *telepes falú*, 3. a *tanyatelep* és 4. a *gazdasági munkástelep*, míg az 1894. évi törvény egy alakot, a telepes községet ismeri csak. Ennek a rendelkezésnek jelentősége szembezőkő, mert a gyakorlati élet nyilvánulásaihoz alkalmazkodva olyan tanyatelepeket és munkástelepeket is fog létesíteni, melyeknek természetes alakját minduntalan láthatjuk, s melyeknek létesítése sok helyen, ahol természettől fogva, bizonyos körülmények folytán hiányzanak, elsőrendű szükségesség. Valóban, talán nem lesznek ezek a tanya- és munkástelepek olyan mutatók, mint a mintatelep-községek; de a célt talán még jobban meg fogják közelíteni.

Fontosságában kiemelkedő a telepítési alapról szóló fejezet, amelyben 10 éven belül 80 millió korona telepítési alap rendelkezésre bocsátását kívánja a javaslat. Ebből az összegből a földmivélsügyi miniszter telepítési célra földbirtokot vásárolhat, magántelepítésnél kölcsönöket adhat, építési kölcsönt adhat a telepeseknek. Az így rendelkezésre engedett összegből már lehet aztán nagyobb méretű és eredményesebb telepítési akciót folytatni.

Az 1894. V. t.-c. szerint a telephelyet mindig vételár föltétele mellett szerezhette csak meg a telepes, míg a javaslat megengedi, hogy a telephelyet *járadék* ellenében, vagy *haszonbérbe* vehesse a telepes. Megkönnyíti tehát a telephely szerzését, de meg-

könnyíti a telephelyért járó ellenszolgáltatást is.

A javaslat az 1894-i törvénnyel szemben lehetővé teszi a telepterületen *középbirtokok* alakítását is, ami nemcsak a középbirtokos-osztály megerősödésére, hanem a középbirtokot övező kisbirtokos telepekre is kedvezően fog hatni.

Abban is különbözik a javaslat a mostani törvénytől, hogy a magántelepítést is lényeges kedvezményekkel támogatja. Mert, — mint a javaslat indokolása mondja — »az állam a maga telepítési s általában birtokpolitikai tevékenységének minden erejét vesse azokba a zónákba, ahol e tevékenységre állami szempontokból elsőrendű szükség van, — ott pedig, ahol csak helyi tekintetek vannak előtérbeni, hívja társul a magántelepítési tevékenységet.«

Számol a javaslat azzal a körülménnyel is, hogy a telepítéshez nemcsak elég telepes, hanem elég telepítő is kell s míg az 1894-i törvény a telepítőt többféle teherrel sújtja, de annak támogatására nincs gondja, addig a javaslat többféle *kedvezményben* akarja részesíteni a *magántelepítőt*, hogy így a telepítésre való hajlandóságot fokozza.

A nemzeti birtokpolitika követelményének tesz eleget a javaslat azzal, hogy a Beksics-féle ingatlan-értékkicsérelés elvének gyakorlati érvényt szerez, az *idegen kéz* terjeszkedésének bizonyos mértékben akadályt állít s a hitbizományok telepítését és parcellázását is lehetségessé teszi — éppen a járadékfizetés és bérleti telepítési reddel.

A javaslat szerint a földmivélsügyi miniszter fölhatalmazást nyer a törvényhatóságok területére *telepítési tanácsot* szervezni, ezenkívül *országos telepítési tanács* is szerveztetik, a melyben az érdekelt minisztériumok képviselőin kívül *huszonnégy*, a kormánytól teljesen független egyén foglal helyet, mely minden birtokvételi és értékesítési kérdésről tudomást szerez és szervezete olyan, hogy a legnagyobb ellenőrzést akadálytalanul végezhesse.

Ezek a javaslat főbb rendelkezései. A Darányi mindenkorai törvényjavaslatának ügyszeretete, a viszonyok alapos ösmerete, a nagy állami és gazdasági érdekek iránt való kitűnő érzék, a gyakorlat tanulságainak érvényesülése nagy mértékben benne vannak ebben a javaslatban is.

Az ügy érdekében is komolyan kívánjuk, hogy ez a javaslat Darányinak ne hagyatéka legyen, hanem eszköz, melylyel a kitűzött cél előbbrevitelében ő maga működjék közre. É.

Melyek a hasznos befektetések?

III.

A hasznos befektetésekhez tartozik továbbá a *trágyalé-hordó* szekér beszerzése.

Nálunk a trágyalé nem lesz jól kihasználva, nagy része elfolyik, kárba megy; pedig abban nagyon sok érték vesztődik el, mit ha a gazda megbecsülné s felhasználná szántóföldjei s rétjei trágyázására, hát mondhatnók *ingyen* több terméshez jutna.

Trágyalétartónak ma már lenni kell minden rendezett gazdaságban s a mi a telepen fel nem használtatik, kihordandó a rétekre. E célra alkalmas hordót trágyalé-elosztó csappal kell beszerezni, hogy egyenletesen lehessen vele öntözni a talajt.

E szekér vagy taliga s hordó nem felesleges, sőt azt mondhatjuk, nélkülözhetlen eszköz minden gazdaságban.

A folyékony trágya még gyorsabban hat, mint a szalmás trágya s benne foglaltatik a szilárd trágyának minden alkarrésze. Különösen gazdag a trágyalé *légenben* és *alkáliákban*.

Leginkább takarmányt termő talajokon (herések, rétek, legelők) szokták felhasználni; de célszerűen lehet alkalmazni az ugaron is, kiváló mélyítő szántások után, hogy a vad földet termékenyítse; mert a trágyalé az oldatlan ásványi anyagokat föloldja.

Ha rendekre alkalmazzuk, azon elővigyázattal kell eljárunk, hogy *sok vízzel higituk*, mert különben kitérít a vetést. Ez előfordult kivált nyárban, midőn a talaj száraz s kevés nedvességet tart lekötve. Ez okból ajánlják eső után öntözni vele a növényzetet.

Gyenge vetések feltrágyázására igen alkalmas s olcsó eszköz a higitott trágyalé s pótolja az oly becses, de drága műtrágyát — a chilisalétromot.

Igen hasznos eszközünk továbbá a *vetőgép*. Ez nincs még eléggé elterjedve, pedig már eléggé tökéletesített szerkezetben és szilárdságban kapható. S nem csupán a sík talajokon alkalmas, — de mint ismeretes — vannak már jó hegyi vetőgépeink is. Eppen a magyar gépipar e tekintetben valóban kiállja a versenyt a külföldivel.

A mi honi gépeink szilárdság, könnyű szabályozhatóság tekintetében sem engednek semmit a külföldieknek. A miként közmondású dolog: a jó vetőgép eltart 15 évig is s a bele fektetett tőke biztosan meghozza kamatját: a szebb s rendszeren jobb vetésben.

Ha vetőmagtermelést üzünk, nem is nélkülözhetjük a vetőgépet. Kapás növények vetésénél szintén igen nagy előnyül szolgálnak.

Egyenlő gabonavetést ma már nem is lehet képzelni vetőgépek nélkül. A kelésre, bokrosodásra, egyforma érésre lényegesen befoly a gépvetés.

Olyan szép hosszú kalászokat, telt s kifejlett szemeket csakis sorvetés mellett várhat a gazda.

De, ha egyéb haszna nem volna a gépvetésnek, mint az, hogy *magot takarítunk meg*, (a vetőmag mennyiségnek $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{5}$ részét) már az egymagában is megérdemli, hogy ki ne hagyjuk leltárunkból. Mert 10—20 év alatt ez a magmegtakarítás óriási összeget tesz ki.

Igaz, hogy a régebbi keletű vetőgépekkel még sok baj volt, nevezeten ami a különböző magvak és sortávolságok szerinti beigazítást illeti, de ezen már túl vagyunk — alaposan segítettek a bajon: *egyszerűsítették* nagy mértékben a szerkezetet.

Nagy hibája ami terményeinknek az, hogy termésünk tisztátlan. A kókoly s egyéb gyommagvak bőven fordulnak elő benne, a melyektől csak alkalmas konkolyozó, s tisztító rosták által szabadíthatjuk meg.

Akár eladásra kerüljön terményünk, akár

Kolozsvári

Takarékpénztár és Hitelbank

Részvénytársaság.

TÖRLESZTÉSES

és közönséges jelzálogkölcsönöket nyújt hosszabb, vagy rövidebb időre Kolozsvárt fekvő bérházakra és bárhol fekvő földbirtokra.

Az ügyleteket a leggyorsabban és legelőnyösebben bonyolítja le s a kölcsönöket minden levonás vagy külön díj nélkül készpénzben fizeti ki.

vetőmagnak, azt igen gondosan kell megtisztítani.

A jó *rosták, trieurók* sincsenek még eléggé elterjedve gazdaságainkban.

Bizonyára nagy hasznát veszi a gazda eme gépeknek s nem mondható luxuskiadásnak az a pénz, amelyet magvალasztó-rostákba fektetünk.

Külföldről került vetőmagban hasztalan keresünk idegen más gyommagvakat; ők jól tudják, hogy ezek a vetőmag értékét nagyon leszállítják.

De ha saját magunk használjuk is vetésre az ilyen tisztátalan magot — tudnivaló — hogy ezáltal még jobban elősegítjük földjeink elgyomosodását, melyet csakis ugarolás, mély szántás, tiszta mag s kapás növényeknek minél nagyobb mérvben való termesztése által lehet elkerülni.

Bizonyos sorrendet tartva, évről-évre kell hogy a gazda kiegészítse eszközeleltárát, a hiányzókat beszerezve, a hibásakat javítva, a rosszakat kicserélve: mert rossz eszközzel jó munkát végezni nem lehet; ez áll a talajmivelésre, de áll egyéb munkákra is.

A hasznos befektetések elől elzárkóznunk nem lehet, mert a jövedelem apadása fog beállani, illetve nem érjük el azt az üzleti eredményt, melyet *elérhetnénk*.

A gazdának e tekintetben szabad keze van az ő üzleti belátása, s spekulációja szerint *emelheti fokozatosan a nyers jövedelmet*. A tiszta jövedelem nagysága pedig a kedvező kereskedelmi konjunkturától függ.

Réti János.

A háromszéki erdei legelők kérdése.

A »Székely Nemzet« alábbi részletes tudósításából látható, hogy a székelyek érdekében indított mozgalomnak egyik eredménye a Székelyföldön az eddigi eljárásnál liberalisabban engedélyezendő *erdei legeltetés*; intézkedésekben van, melyeket dr. *Darányi Ignác* földmivelésügyi miniszter hozott s melyek egymásután megyénként fognak bevezettetni. Az összes székely megyék közül *Háromszék* jár legelő, melynek engedélytervét már ki is dolgozták s nemsokára megkezdik a helyszíni fogantatást. Utána fog következni Udvarhelyvármegye, aztán Csik- és Maros-Torda vármegye. Ezzel enyhítve lesz a törvény eddigi szigorán és egy méltányos megoldási mód kerestetett.

Es pedig 10673/902. eln. sz. a. engedélyeztetett Háromszékvármegyében:

a) 33 birtok 26704 k. holdjából 8438 k. hold fáslegelő;

b) 8 birtok 3567 holdjából 308 k. hold a legeltetési tilalom alól feloldatott;

c) 8 birtok 3879 k. holdjából 30 holdon az erdősis mellőzése engedélyeztetett;

d) 1 birtok 571 holdján 35 k. hold régi tisztásnak továbbra tisztásként való fentartása engedélyeztetett;

e) általában véve engedély adatott arra, hogy a fáslegelők azon veszélyesebb jellegű részein, ahol az erdősis mellőzhetlen, az erdősis 2 meter sor- és csemetetávolságban vitessék keresztül; végül

f) általában intézkedés történt aziránt, hogy a szigorú erdészeti kezelés alá tartozó erdőknél az elő- és utótilalom ideje megfelelően leszálltassék.

Részletesen felsorolva e pontozatok értelmében megyénként a következő engedélyek adattak:

A) Azok az erdőbirtokok (fás-erdők) a melyek jövőre részben, vagy egészben legelő-erdőként kezelendők.

Tételszám	A birtokos megnevezése	Község-határ	Az erdőbirtok összes területe	kat. holdakban		Az összes legelő-erdő-területe
				Eddig is legelő-erdőként kezelt terület	Ujjból engedélyezett legelő-erdő területe	
1	S.-szentkirályi ev. ref. egyh.	Sepsiszentkirály	112·10	—	7·51	7·51
2	Kálnoki ev. ref. lelkész és tanító	Kálnok	18·30	—	18·30	18·30
3	Kálnoki ev. ref. egyház	"	93·90	—	63·60	63·60
4	Kálnoki unit. egyház	"	109·06	—	84·27	84·27
5	Kálnoki unit. lelkész és tanító	"	12·20	—	12·20	12·20
6	Maksai volt urbéresék	Maksa	42·80	—	13·00	13·00
7	Maksai volt kétág katonaság	"	202·50	—	99·50	99·50
8	Futásfalvi r. k. egyház és kántor, arányosítás útján kapott erdő	Altorja	34·70	—	7·00	7·00
9	Ikafalvi ev. ref. egyház	Ikafalva	48·90	—	2·82	2·82
10	Czofalva birtokos közönsége	Zágon	41·60	—	41·60	41·60
11	Hilibi közbirtokosság	Hilib	1851·80	—	515·50	515·50
12	Pávai "	Páva	2176·00	—	200·00	200·00
13	Kovácsznai "	Körös, Páva, Kovászna	5137·70	—	1000·00	1000·00
14	Pákéi "	Kovácszna, Papolc, Körös	1584·80	—	528·00	528·00
15	Körösi "	Körös és Kovászna	3237·30	—	1500·00	1500·00
16	Papolc község	Papolc	394·30	—	394·30	394·30
17	Zabolai közbirtokosság	Zabola	4848·90	—	702·00	702·00
18	Pávai Marti-család	Páva	2147·60	—	600·00	600·00
19	Szászhermány község	Bodola	637·80	—	392·36	392·36
20	Czofalvi közbirtokosság	Bikfalva	71·20	—	71·20	71·20
21	Rétyi ev. ref. egyház, lelkész, kántor és harangozó	Réty	24·70	—	24·70	24·70
22	Szentiványi kisebb birtokosság	Bikfalva	111·80	—	111·80	111·80
23	Uzoni volt kétág katonaság (Jelenleg községi birtok)	"	384·80	—	384·80	384·80
24	Uzoni volt urbéresék	"	166·00	—	67·60	67·60
25	Telek község	"	183·30	—	161·60	161·60
26	Lécfalva község	Kisborosnyó	255·40	—	255·40	255·40
27	Feldoboly község	"	122·20	—	122·20	122·20
28	Feldobolyi közbirtokosság	Feldoboly	423·00	184·30	74·00	258·30
29	Egerpataki "	Egerpatak	529·80	—	236·70	236·70
30	Szacsva község	Szacsva	1·90	—	1·90	1·90
31	Nagyborosnyói volt urbéresék	Kisborosnyó, Bikfalva	393·70	—	393·70	393·70
32	Nagyborosnyó község	Bikfalva	104·70	—	104·70	104·70
33	Peselnék község birtokos közönsége	Peselnék	1199·40	—	61·70	61·70
Összesen			26704·16	184·30	8253·96	8438·26

B) Azok az erdőbirtokok, a melyeknek egyes részét a legeltetési tilalom alól feloldatnak.

Tételszám	A birtokos megnevezése	Község-határ	Az erdőbirtok összes kiterjedése	A tilalom alól feloldandó részlet	Megjegyzés
1	Eresztevény község	Eresztevény	45·90	15·29	5, 6, 7, 8, 9. sz. osztagok
2	Eresztevényi közbirtokosság	Fotos	158·00	3·54	a) b) c) jelű osztagok
3	Esztelnék község	Esztelnék	823·30	100·00	
4	Maksai volt urbéresék	Maksa	42·80	1·00	6. sz. osztag
5	Lisznyói volt kétág. kat.	Lisznyó	592·00	32·90	B) IV. 19. osztag
6	Szárazpatak közs. birtok közbirtokosság	Szárazpatak	634·70	30·00	
7	Kurtapatak község	Kurtapatak	620·70	25·00	1. sz. osztag
8	Kisbaconi közbirtokosság	Nagybacon	650·00	100·00	
Összesen			3567·40	307·73	



Mindennemű, vizben oldható és szavatolt beltartalmú **műtrágyafélék**, ugymint: csontliszt és ásványi **szuperfoszfátok**, valamint a tavaszi vetések trágyázására alkalmas különböző: nitrogén és káli tartalmu szuperfoszfátok és chilisalétrom a legjobb minőségben és a legkedvezőbb feltételek mellett kaphatók a:

Zalathnai Kénkovand-Ipar Részvénytársaságnál

Központi Irodája: BUDAPESTEN, IV. ker., Bécsi-utca 5. szám, a hvá a rendelések és mindennemű kérdézősködések intézendők. Rendeléseket készséggel elfogad és közvetít az Erdélyi Gazda közvetítő osztálya. A gyár árjegyzéke lapunk minden számában található!

C) Azok az erdőbirtokok, a melyeknek egyes része az erdősítési kötelezettség alól feloldatnak.

Tételszám	A birtokos megnevezése	Község határ	Az erdőbirtok összes kiterjedése		Megjegyzés
			kat. hold	Az erdősítés alól feloldandó rész	
1	Eresztevény község	Eresztevény	45:90	15:29	5, 6, 7, 8, 9. sz. osztagok
2	Eresztevényi közbirtokosság	Fotos	158:00	3:54	a) b) c) jelű osztagok
3	Maksai volt urbérese	Maksa	42:80	1:00	6. sz. osztag
4	Felsőcernátoni ev. ref. egyház	Felsőcernáton	50:50	1:32	I. c) II. b) osztagok
5	Szörce és Tamásfalva községek közbirtokossága	Kovászna	430:00		az erdőben előforduló tisztások
6	Pávai közbirtokosság	Páva	2176:20		
7	Szászhermány község	Bodola	637:80	5:66	Godri Blidár és a „Kis Döb- len” balpartján levő 3 kis tiszta
8	Bikfalvi ev. ref. egyház	Bikfalva	338:00	3:00	Az üzemoszt 2. és 5. osz- tagában levő három tiszta
Összesen			3879:20	29:81	

Azt hisszük, ez örömhír a székelységnek s megvagyunk győződve, hogy ezen az úton haladva, fokozatosan a további reformok és engedmények is következni fognak más téren is. Dr. Darányi Ignác földművelésügyi miniszter ezen gondoskodásával is azon gondoskodásának adta tanújelét, melyet az általa kezelt tárca körében az ország minden részében anynyira előnyösen ismerünk.

Alkoholos erjedés az állati és növényi testben.

Lavoisier óta tudjuk, hogy a szénsav a növényi és állati szervezetek lélegzésének terméke, de mily módon és mily körülmények között fejlődik az, ezideig biztosan nem mondhattuk meg.

Már Pasteur és Bernard sejtetni engedte, hogy a lélegzés alapja, az anaerob lélegzés. A magvak és gyümölcsök anaerob lélegzését számos tudós alkoholos erjedésnek tekinti, de szigorú és exact kísérletek ez irányban ez ideig még nem végeztek.

Godlerszky volt az első, aki két év előtt lépett föl feltűnést keltő munkájával a borsó intramolekuláris lélegzéséről, és megállapította, hogy e lélegzés alkoholos erjedés.

Godlerszky munkásságán felbuzdulva dr. Stoklasa Gyula prágai cseh egyetemi tanár és a physiologia intézet igazgatója, áttért a cukorrépa gyökerek, burgonya, cseresznye, bab és búza tanulmányozására és bebizonyítja, hogy e növény szerveinek anaerob lélegzése, alkoholos erjedés.

A kémiai bizonyítékokból világosan kitűnik, hogy a szénsav és alkohol felszabaduló mennyisége egyenlő a cukorrépagyökének, nádcukor — illetőleg a burgonyában székelt keményítő veszteségével.

Összes kísérleteit e célra készített oly készülékben végzi, amely az apró szervezetek által előidézhető infectiót teljesen kizárja.

A növényi sejtben végbemenő alkoholos erjedés mechanizmusa függ a benne levő szénhidrátok minőségétől. Az összes talált eredményekből világosan kitűnik, hogy a növény anaerob anyagcseréje tényleg identikus az alkoholos élesztőerjedéssel. Az élesztő által előidézett szeszes erjedésnél szénsav és alkohol képződik, melléktermékek csak igen alárendelt mennyiségben, szintúgy a növények anaerob anyagcseréjénél is ugyanazok a főtermékek, igen csekély mennyiségű melléktermékekkel. Sőt még a szénsav és alkohol mennyisége viszonya is ugyanaz mint az élesztő erjedésnél.

Az erjedést előidéző alakatlan fermentum vagyis az euzym izolálása volt főcélja Stoklasának, és tényleg sikerült is neki Buchner kísérletei alapján a növényekből azt az euzymet: zymoset izolálni.

A friss növényi részek, finoman felvágatnak és kiizzított homokkal jól összekeverve 250—300 atm. nyomásnak lettek kitéve. Az így nyert nedvre alkoholt és aethert öntve, a fehérnyék leválnak. Az alkohol és aether rögön leöntetik a csapadékról, míg ez gyorsan leszűrik és vacuum szárítóban 25—30 C.°on lesz szárítva. Ezen művelet alig egy percben hajtható végre, mivel ha több ideig áll az alkoholban, az euzym erjesztőképessége csökken.

A szárított és finoman megőrölt erjesztő euzym 15% cukor oldathoz adva 6—12 óra után erjedést idéz elő. Ugyanezt tapasztalta a burgonyánál, csirázó árpanál és borsónál is.

Ily módon tehát tényleg sikerült nemcsak az anaerob, hanem a közönséges normális lélegzésnél oly euzymokat kimutatni, a melyek szeszes erjedést idéznek elő. Sőt különböző növényi magvakból is, melyek 0.5% sublimát oldattal 15—20 percig sterilizáltak, fentihez hasonló euzymok voltak izoláltak.

Stoklasa kísérleteit ezek után az állati szervezetekre terjeszti ki. E munkálkodásánál Béchamp, Röhmman és Rajevsky kísérletei voltak irányadók, akik szintén szeszes erjedést tételeznek föl az állati organismus anyagcseréjénél. Dolgozataik azonban csak inkább hypothetikus elméletek és nem fejtették meg a kérdést.

Stoklasának ez irányban való kísérletei fényesen igazolták fentiek állításait, neki tényleg sikerült kimutatni és fixirozni azt az anyagot, mely tényleg szeszes erjedést idéz elő.

Kísérleteihez használt állati szervek 0.5% sublimátoldattal sterilizáltak, steril vízzel jól kimosva, cukoroldatban szeszes erjedést idéznek elő.

Az állati szervekből izolált euzym a következőképpen nyertett: A különböző szervek finom péppé szétdörzsölve kiizzított homokkal keverve 300 atm. nyomásnak lettek kitéve. A többi feldolgozás épp úgy történik, mint a növényeknél elmondottaknál. A kísérletet itt is igen gyorsan kell elvégezni, mivel az erjesztőképesség máskülönben csökken. Az így nyert szárított szaruszerű anyag cukoroldatban gyors és energikus szeszes erjedést idéz elő.

Mindezen kísérletek azt bizonyítják, hogy az erjedést tényleg csak az euzymok hozzák létre.

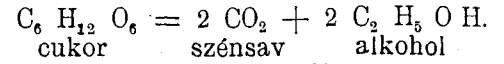
Stoklasa eredményeit a következőkben resumálja:

I. növényi és állati szervezetben a zymasehöz hasonló euzym konstataható.

II. Az erjedést előidéző euzymot a protoplasma választja ki.

III. Az erjedésnél főtermék az alkohol és szénsav. A melléktermékek csak alárendelt igen kis mennyiségben. Az alkohol és szénsav viszonya ugyanaz, mint a zymase által fellépő alkoholos erjedésnél.

Az erjedés mechanizmusa a következő egyenlet szerint történik:



$$CO_2 = 48.9\%$$

$$C_2 H_5 - OH = 51.1\%$$

100 rész szénsavnak megfelel 104.5 rész alkohol.

Dr. Donáth H. Géza.

Az angol agrárpolitika Írlandban.

(György Endre, a m. kir. földművelésügyi miniszter londoni szaktudósítójának jelentése.)

II.

Határozott lépést vett előre e tekintetben az 1885-iki úgynevezett lord Ashbourne Act, amely szerint az egész összeg előlegeztetik az államkincstárból 49 évi 4% annuitás mellett, e célra további öt millió font sterling folyósítatván. Az ezutáni törvényhozások is folyton ezen irányra fektették a főszűlyt, míg végre a jelen törvényjavaslat határozottan kitéri az elvet: az írlandi agrárkérdést úgy oldani meg, hogy az állam segítse a bérlőket kivásárolni a birtokosokat.

A változás teljesen kikerülhetetlen volt. A kettős tulajdon rendszere — melyet eredetileg is főleg a tényleges helyzet nyomása alatt fogadtak volt el — teljesen tarthatatlanná vált, s minél inkább szaporodott azoknak száma, akik a Brig-féle szakaszok értelmében s azoknak a törvényhozás által folyton kedvezőbbé váló rendelkezései szerint megvásárolták bérlőiket, annál nagyobb volt az ellentét a bérlők és a tulajdonosokká válók közt. Ugyanis, amint a jelenlegi törvényjavaslat első bemutatásakor (március 26.) kiemeltetett, a kormányegyellyel megváltott birtokoknak 68 évre fizetendő törlesztési ára évente 20—45%-kal kisebb terhet okozott a bérlőnek, mint a jelenleg fizetett pusztá bérösszeg. Ő tehát nemcsak a tulajdonjogot szerzi meg, de ugyanekkor évi terhe is 20—45% kal kevesbedik. Képzelnék már most egymás mellett két ily bérlőt. Az egyiknek földesura nem akarja eladni birtokát, így bérlője állandóan, tulajdonjog nélkül fizet, és pedig jelentékenyen többet, mint szomszédja, aki kevesebb pénzzel a tulajdonjogot is megszerzi. Hogy ily viszonyok közt állandóvá lett Írlandban a kötelező eladás követelése, különösen mióta két év előtt Salisbury kormányából ép emiatt vált ki Russel, s élére lépett ezen agitációnak: egészen érthető.

Viszont érthető volt az is, hogy ily mérész lépésre nehezen szánhatta el magát az angol kormány. Valóban ennél messzebb menő előzékenységet soha még semmiféle kormány nem mutatott. Az írek eltérők faj és vallásban, szokásokban és jellemben az angoloktól. Állandó rossz indulatuk köztudomású s folyton kifejezésre is juttatták, legutóbb a délafrikai háború idején. Ennek dacára az angol állam angol pénzen vásárolja ki Írlandból azt, amit még Gladstone is angol helyőrségnek nevezett Írlandban: az angol földbirtokost. S hogy mennyire megy e tekintetben az angol méltányosság: azt igazolja a jelen javaslat.

SÁRGA KRISTÓF fehérnemű és vászonraktárában Kolozsvárt, Deák-Ferenc-u. (Belközép) 3. sz.

A legnagyobb választékban és a legjutányosabb árban kaphatók:

Férfi, női és gyermek fehérneműk és harisnyák.

Különlegességek: dus választék minden kivitelű divatos férfi és női ingek, alsónadrágok, gallérok-, kéze-
lők- és finom zsebkendőkben.

Elvállal kiházasítási vagy magán szükségre kívánt mindenféle fehérneműk pontos elkészítését, kitűnő szabás és jó összeállításra legnagyobb ügyelem fordítatik.

Valódi késmárki lendamaszt asztalmű 25% gyári áron alól kapható. 1008.

Szönyegek minden fajtában és minőségben, u. m.: szalon-, fali-, futó-, ágyelibe-, és pamlagnszönyegek továbbá valódi **Linoleum** minden szélesség és nagyságban.

Házai pokróczok, utazó- és gypaju-takarók a legolcsóbbtól a legfinomabbig.

Amerikai önműködő ablak-függönyök (roletták) minden nagyságban kaphatók!

Tavaly, éppen egy ily javaslat visszautasítása alkalmával, azt a kijelentést tette a kormány, hogy az ír agrárpolitika vezérelveit nem lehet másként megállapítani, csak ha az ír földbirtokosok és bérlők megegyeznek egymással. Ezen kijelentés nyomása alatt jött létre az úgynevezett Land Conference, melynek tagjai megegyeztek abban, hogy a vételárt fel kell emelni, ami a földbirtokosokat eladásra ösztönözte, a fizetési összegeket le kell szállítani, ami a bérlők vevőkedvét fokozza, s az így előálló hiányt pótolja az államkincstár.

Ez a jelen törvényjavaslat lényege.

A bérlők és földesurak közti egyezés esetén a Land Commission előlegezi az összegeket, azonban csak ott, ahol a jelenleg létező és bíróság megállapított bérösszeg alatt legalább 10 és legfeljebb 30 (illetőleg ha még csak egyszer volt az bíróság megállapítva 20 és 40) százalék a volt bérlő által fizetendő összeg. Ezen egész összeg készpénzben fizetendő a jogosultak kezébe. Az állam kibocsát 2 $\frac{3}{4}$ %-os új címleteket legfeljebb 150 millió font (3600 millió korona) összegben a szükséglethez képest, amelynek fedezését a megvett birtokok és azon felül az írlandi helyi kormányzatnak adott segélyek képezik. Ezen felül rendelkezésre bocsát 12 millió font sterlinget (288 millió koronát) a pénzügyminiszternek a mellékköltségek, árfolyamvesztések stb. fedezésére, mely összegnek kamatai az ír bíraskodáson és közigazgatáson véli megtakaríthatni. A vásárló fizet a vételárösszeg $\frac{7}{8}$ -a után 3 $\frac{1}{4}$ százalékot 68 évig, mikor ez megszűnik, s a vételár $\frac{1}{8}$ -da után, mely állandó, 2 $\frac{3}{4}$ %-ot. Hogy mily széles felhatalmazás adatik a Land Commissionnak az adósságok kitisztázására, nem bérelt birtokok megvételére, az egész birtok megvásárlására még ott is, ahol a bérlőknek nem több, mint fele hajlandó a megvételre; továbbá, hogy mily jogokkal bírnak birtokok kikerekítésére, eladására, esetleg nem bérlőknek is és nagyobb szabású javítások megtételére saját belátások szerint: azt felesleges részleteznem.

Csak egy pontra akarok különös figyelmet fordítani.

Már az 1870-iki Land Act 44. és 45. §-ában ki volt mondva, hogy az így megvásárolt földnek elidegenítése, zálogba adása, felosztása és albérletbe adása tiltva van mindaddig, míg az annuitás fizettetik, ami akkor 35 évet tett ki. A jelen törvényjavaslat 49. §-ában ki van mondva, hogy:

a) „az ily birtok nem osztható fel, vagy bérbe nem adható a Land Commission beleegyezése nélkül és ha a tulajdonos felosztja vagy bérbe adja azt, vagy annak bármely részét ily felhatalmazás nélkül, a Land Commission az ily birtokot eladathatja;

b) ahol a birtok tulajdonjoga csőd által vétetik el a tulajdonostól, a Land Commission a birtokot eladathatja;

c) ahol a birtok tulajdonosának halála kor bármely intézkedés, hagyomány, öröklés vagy bármely más úton felosztatnék, vagy átadatnék több mint egy személynek, a Land Commission követelheti a birtok eladását a tulajdonos halála után tizenkét hó alatt bárki egy személynek, és hogy ha az eladás nem történik meg, a Land Commission eladathatja a birtokot;

megjegyezve, hogy a Land Commission megteheti, hogy ahelyett, hogy követelje egy

birtok eladását, vagy maga adja el, ő maga a meghatározott módon és az érdekelt személyek meghatározott meghallgatása mellett, megnevezheti az egyik, a birtokban érdekelt személyt a birtok tulajdonosául és kielégítheti más érdekelt személyek igényeit, beleértve az elhalt minden hitelezőjét, úgy, hogy azzal a birtokot terheli meg, vagy más módon.

A birtok tulajdonosa a Land Commission beleegyezése nélkül nem kötheti le, vagy nem terhelheti meg a birtokot, vagy annak bármely részét nagyobb összeggel, mint ami kiteszi a birtok vagy birtokrész adó évi értékelésének tizszeresét és minden lekötő vagy megterhelő okmány, mely egy birtokra nézve bármely magasabb összegről szól, a túlmenő részre nézve semmis és érvénytelen lesz.

Ennek további magyarázatául meg kell említenem, hogy a lekötő és bekebelező iratoknak; mindnek be kell mutatniok a Local Registration hivataloknál, anélkül érvénytelenek.

Látható, mily messzire menők ez intézkedések. Az 1870 és 1881-iki intézkedéseken a jelen javaslat két tekintetben megy tovább. Az egyik az, hogy korábban nem volt intézkedés az adósság korlátozására nézve; a másik az, hogy a korábbi intézkedések csak a törlesztés tartamára szorítottak, míg most — állandó lévén a járadék $\frac{1}{8}$ ad része — állandó a megszorítás is. Wyndham maga jelenti ki, hogy ez intézkedésekkel elejét akarja venni azon bajnak, amelyek a parasztbirtokosságnál mindenütt jelentkeznek, nevezetesen az eladósodásnak és a tulságos feldarabolásnak. Azt hiszi, hogyha feleslegesek lesznek e megszorítások, 30 év múlva enyhíthetnek rajta, de ha most nem mondják ki, később aztán nem lehet.

Anélkül, hogy véleményt nyilvánítanék a javaslat ezen részéről, meg kell említenem azt, hogy tudtommal nincs törvényhozás, mely ily messze menő paternalis beavatkozást engedett volna meg magának a szabad birtokossal szemben, sőt valami nagyon hasonló van ebben a mi régi jobbágy rendszerünkhöz az egészben való eladási szabadság kivételével: megterhelési korlátoltság, kényszerítő saját művelés, felosztási lehetőség. Kétségkívül egész Európában a glebae adstrictus fogalmához legközelebb fog állani az írlandi kisbirtokos, bárha állami és nem földesúri ellenőrzés mellett.

A javaslat kilátásai kedvezők. Minden oldalról inkább csak a részletek ellen hangzanak panaszok, a vezérelvek elfogadtatnak.

Igen elősegíti a kedvező hangulatot az a jelentés, amelyet egyidejűleg adott közre a kormány Baileynek, aki az új Land Commission egyik tagjává van kiszemelve, tollából azon újbirtokosok állapotáról, akik már eddig megvásárolták bérlőiket. Eddigél 73,600 bérlő vette meg állami közvetítéssel birtokát, s még az állam egy fillért sem vesztett. Igen pontosan fizetik részleteiket, s erős ellenőrzés alatt állanak társaik részéről. Bailey jelentése szerint, aki sok közül 14,813-at látogatott meg, a földbirtok helyzete minden ilyen helyen javul, különösen szembeszökő ez a házakban. A felosztás és albérlet azonban tükösan folyik, s ezek ellen erősebb rendszabályt — esetleg rendes kormányi ellenőrzést — javasol ő is. Második házak épülnek a farmokon, ami erre mutat. A kölcsönök felvételében nagyon óvatosak, a rendes uzsorások pusztul-

nak elfele; azonban a főbaj mégis a tőkehiány és a hitelszövetkezetek rendkívül jótékonyak. Sok helyütt azonban egy-egy hanyag ember demoralizálja az egész vidéket, s ott pontatlanság mutatkozik. Aránylag legjobb állapotban vannak azok, kiknek farmjok éppen elég arra, hogy az egész család munkáját értékesítse; kisebb farmok esetén vagy hanyagság áll be, vagy messze kell munkát keresni; de nagyon kívánatosnak tartja e tekintetben is — mint szintén az albérletek, felosztás, eladósodás és restség meggátolására is — az állami ellenőrzést állandóan gyakorolva.

Nem lehetetlen, hogy ez irányban történik is valami, s éppen Angliából adnak példát a paternalis kormányzat oly fokú gyakorlására, amilyen ma ismeretlen Európa szárazföldén.

KORMÁNYINTÉZKEDÉSEK.

A len- és kendertermesztés föllendítése érdekében.

A földművelésügyi miniszter június 19-i kelettel, 5292/eln.—IV/3.—1903. szám alatt a következő nagyfotosságú leiratot intézte az E. G. E.-hez:

Mezőgazdasági termelésünk folyton súlyosbodó jelenségei között nem csekély fontosságúnak találom olyan termelési ágak felkarolását, a melyek egyrészt a gabona termelés korlátozására s az üzemi kockázat csökkentésére, valamint a mezőgazdasági termelés körébe bevont új területek előnyös hasznosítására alkalmasak, másrészt pedig a gazdaközönségnek újabb jövedelmi forrást s közzgazdaságunknak lényeges kiviteli cikket biztosítanak.

Ezen célra a fennforgó viszonyok s a külföldi kereslet tekintetbe vételével legalkalmasabbnak látszik a kender- és lentermelés, amely ipari növények termelésének fokozottabb mérvű felkarolása, a vele járó mezőgazdasági előnyökön kívül, közzgazdasági szempontból is különös figyelmet érdemel, mert a mellett, hogy ezen cikkek kivitelre is kiválóan alkalmasak, nálunk nagy mértékben nélkülözött iparnak adhatnak hathatós lendületet.

Jóllehet a kender- és lentermesztésnek a viszonyok nálunk általában kedveznek, mégis azt a sajnos tapasztalatot kellett tenni, hogy a kendertermelés terjedelme és minősége a legutóbbi időkhöz évről-évre csökkent, a lentermelés pedig egyáltalán nem lépett túl a házi ipari célokra való termelés korlátain s az ennek minőségéhez fűzött igényeket sem elégíti ki.

Ezen ipari növények termelésének mező- és közzgazdasági fontosságát felismerve már néhány év óta részesitem fokozottabb figyelemben ezen termelési ágat s a rendes évi költségvetés keretében rendelkezéseimre állott eszközökkel foganatosított intézkedések során örömmel tapasztaltam, hogy ez ipari növények termelése és feldolgozása iránt az illető körökben mind nagyobb érdeklődés mutatkozik.

Az általános érdeklődésre való tekintettel s minthogy folytonosan újabb és újabb jelenségek igazolják ezen jövedelmezőnek mutatózó ipari növények nagyobb mérvű termelésének célszerűségét, elérkezettnek láttam az időt arra, hogy a kender- és lentermelés az arra alkalmas vidékeken szélesebb alapokon

Oberurseli Mótorgyár Részvénytársaság, Oberursel

MAJNA-FRANKFURT MELLETT.

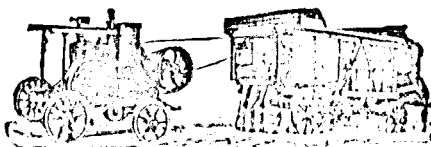
Iroda és mintaraktár: Bécs, VII., Lindengasse 7.

1077.

LEGJOBB ÉS LEGOLCSÓBB HAJTÓERŐ

a „GNOM“ benzín-petrolin-motor-mozgony.

3000-nél több üzemb. — Könnyen kezelhető.
Villanyos gyújtással. — Okl. gépész felesleges.



Motor-Locomobile.

Költségvetés, tervek és egyéb felvilágosítás
ingyen és bérmentve.

Magyar levelezés.

Magyar levelezés.

szerveztessek s az ehhez szükséges eszközökről a képviselőházhoz benyújtott beruházási törvényjavaslat keretében megfelelően gondoskodtam.

A fennforgó viszonyok s az eddig szerzett tapasztalatok figyelembe vételével a kender- és lentermelés előmozdítására leginkább célra vezető útnak ezen termények piaci áruvá való feldolgozására és értékesítésére szolgáló létesítmények állami támogatását találtam s ezen állami támogatás engedélyezésére a következő irányelveket állapítottam meg:

1. Szövetkezetek, vállalkozók és részvénytársaságok, amelyek a technika követelményeinek megfelelő, a földművelésügyi miniszter által megállapított üzemképességű kender- vagy lenkikészítő telepet létesítenek és kötelezik magukat, hogy a telep üzemképességének megfelelő mennyiségű kórot előre megállapított, minőség szerint emelkedő legkisebb áron beváltják, az ezen telep építkezési és berendezési költségei összegének 50%-ig, legfeljebb azonban 75,000 koronáig terjedhető kamatmentes államkölcsönt nyerhetnek, mely az alábbi módokat mellett fizetendő vissza. Ezen állami támogatás engedélyezésénél a telep üzemképességéhez és a helyi körülményekhez képest kiköthető, hogy a nyers anyagnak legalább bizonyos része a kistermelők révén fedeztessék. Az államkölcsön visszafizetése a telep létesítését követő tíz év után veszi kezdetét és további tizenöt évi, mindenkor január hó 31-én esedékes egyenlő részletekre felosztva teljesítendő akként, hogy a telep létesítését követő 25 év elmúltával az egész kölcsön törlesztve legyen; csak egy részlet fizetésének elmulasztásával is az egész kölcsön esedékessé válik.

2. Szövetkezetek, melyek főleg kisebb telepeket létesítenek, a telep építkezési és berendezési költségei összegének 40%-ig, legfeljebb azonban 35,000 koronáig terjedhető vissza nem fizetendő államsegélyben részesülhetnek, ha a szövetkezeti üzletrészeknek legalább fele a kisgazdák kezében van; az államsegély az építkezési és berendezési költségek összegének 60%-ig, legfeljebb azonban 50,000 koronáig terjedhet, ha az üzletrészek háromnegyedrészé kisgazdák kezében van.

3. Községek, községi szövetkezetek, gazdakörök, a melyek egy vagy több község kisgazdái által természetesen kórot kiáztatásához mesterséges kender- vagy lenáztatót létesítenek, az áztatók építkezési költségösszegének 80%-ig, legfeljebb azonban 5000 koronáig terjedő államsegélyben részesülhetnek, ha az áztatóhoz szükséges egyéb befektetésekről, u. m. területeiről, pajtáiról, a vízszállításra szükséges erőről s az áztató fenntartásáról és üzemben tartásához szükséges egyéb kellékekről gondoskodnak s erre a megfelelő fedezetet kimutatják, s az áztatást megállapított díj mellett a község minden gazdájának megengedik.

4. Az állami támogatás megállapításánál csak azoknak az anyagoknak és gépeknek értéke vehető alapul, a melyeknek belföldi származását, vagy amennyiben a belföldi ipar révén be nem szerezhetők, ezen körülményt az államsegélyt kérő igazolja. Az államsegély értéke felett a tulajdonos 25 évig csak azzal a korlátozással rendelkezhetik, hogy az illető telep s annak részei a kitűzött célra használatnak; amennyiben pedig a telep bármely okból rendeltetésétől elvonatnék, vagy eladatnék, az államsegély visszafizetendő.

Az állami támogatást kérő e célból magát kötelezni tartozik, hogy ezen korlátozásokat nyilvánkönyvileg biztosítja, illetve annak bekebelezését eszközöli.

5. Az állami kölcsön, vagy államsegély teljes összege akkor válik esedékessé, ha a telep építkezésének és berendezésének hivatalos felülvizsgálása megtörtént és lényeges kifogás nem merült fel.

6. A telepeken csakis magyarországi nyers-anyag dolgozható fel, amennyiben azonban ezen korlátozás elejtése indokolt, az a

földművelésügyi miniszter által meghatározott időre felfüggeszhető.

7. A kikészítő telepek tartoznak a beváltott kóromennyiségről, a termelőkről és a kifizetett beváltási összegekről, a naponként alkalmazott munkásokról és a nekik kifizetett összegekről magyar nyelvű könyveket vezetni és a földművelésügyi miniszter evvel megbízandó közegeinek betekintést engedni.

Amennyiben tehát az állami beruházásokról szóló s alkotmányos tárgyalás végett előterjesztett törvényjavaslat törvényerőre emelkedik, s az abban előirányzott összegek rendelkezésre bocsáttatnak, a telepek és áztatók létesítése, illetőleg az állami támogatás engedélyezése kezdetét veheti.

Tekintve azonban a tervezett intézkedéseknek egész közgazdasági életünkre kiható nagy fontosságát, s különösen azon körülményt, hogy a telepek és áztatók létesítésének előkészítése s az érdekeltség szervezése hosszabb időt igényel, szükségesnek tartom, hogy ezen tervezett intézkedéseket az egyesülettel már most közöljem s azok célszerű keresztülviteléhez az egyesület közreműködését már most kikérjem.

Felkérem ennél fogva az egyesületet, hogy a megállapított irányelveket a gazdaközönsséggel közölni, ezen termelési ágak fontosságára a figyelmet felhívni, s ahol szükséges és indokolt, az érdekeltség szervezését megkezdeni és az előkészítő munkálatokat megtenni sziveskedjék.

Azon biztos tudatban, hogy a gazdasági egyesületek, ezen termelési ágak fellendítésére irányított törekvésemet készséggel támogatni fogják, azon reményemnek adok kifejezést, hogy a tervbe vett intézkedések gazdasági viszonyaink javítására nem csekély jelentőséggel lesznek.

Ennek a nagyfontosságú ügynek bővebb tárgyalására a maga idejében rá fogunk térni, most csak örömmel hívjuk föl gazdatársadalmunk figyelmét a közlöttre, a melyekből Darányi miniszter mély belátású gondoskodásáról s a követendő útról vehetnek gazdánk tudomást.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Kis hirdetések című rovatunkra felhívjuk olvasóink figyelmét. Egy koronáért, mely előre beküldendő, mindenki hirdethet s az utalvány szelvényre a hirdetés szövege is felírható. A hirdetési megrendelés minden száma legkisebb csütörtökön délig a kiadóhivatalhoz juttatandó.

— **Idei állat- és gépkiállításunkat** illetőleg tudatjuk a gazda közönsséggel, hogy az minden esetre meg fog tartatni s a prospektusok és bejelentő ívek szétküldésének késése csupán azért történt, mert a földművelésügyi miniszterhez felterjesztett díjbeosztás, illetve díjtervezet jóváhagyása még nem érkezett le. Ennek oka bizonyára a mai politikai helyzetben rejlik, azonban most már pár nap alatt a miniszteri jóváhagyás leérkezik, mely után a bejelentő ívek és programok szokásos szétküldését azonnal eszközöljük. A kiállítás tehát feltétlenül megtartatik. Kérjük, hogy ezen értesítésünket azok is vegyék tudomásul, akik hozzánk e tárgyban levélben kérdezősködést intéztek.

— **Egy gyári vállalat válsága.** A dévai „Transsylvania” konzervgyár most adta ki mult évről szóló üzleti jelentését, zárszámadását és mérlegét. Nehéz szívvel kell beszámolnunk ennek a konzervgyárnak állapotáról, mert egy magyar iparvállalat, egy a mezőgazdaság érdekében is dolgozni hivatott vállalat nagyon szomorú állapota tükröződik vissza a jelentésben s a zárszámadásban.

Maga a jelentés mondja: „évi eredményünk akkora nagy veszteséget tüntet föl, mely az intézetünk létalapját annyira megtámadta, hogy alig maradt valami forgalmi tőkének s csaknem az állami segélyre vagyunk utalva további működésünkben. Mely körülménynél fogva igazgatóságunk komoly megfontolás tárgyává tette a gyári üzem további forcirozását, vagy a vállalat felszámolását.” Szomorújelentés ez.

57093 korona veszteséggel záródik le a mult év számadása s ez a befizetett üzletrészek értékének csaknem felét teszi ki. A jelentés nyíltan rámutat a baj okára: „elbocsátott üzemi igazgatójának úgy gyári technikai, mint kereskedelmi téren való hiányos szakismereté”-re, mely a gyárat a válság szélére juttatta.

És mivel, — mint az igazgatóság jelentése konstatálja: „a nagy veszteséget nem a konzervgyári üzem életképtelensége, mint inkább a kezdet nehézségei és a kereskedelmi téren való járatlanság idézte elő,” azért az igazgatóság azt határozta, „hogy a jelen évben még forcirozza a gyári üzemet.

Őszinte jóakarattal kívánjuk, hogy a vállalat kiheverje ezt a súlyos válságot s további főnnállásával igazolja az igazgatóság reményét.

— **Az új mezőgazdasági szeszfőzdék.** A pénzügyminiszterium az 1904/905. évi termelési időszakban üzembe helyezni szándékolt új mezőgazdasági szeszfőzdéknek és az azok által a fogyasztási adó kisebbik tétele mellett termelhető alkoholtól igényelt mennyiségnek bejelentése tárgyában a hivatalos lapban hirdetményt tett közzé, melynek lényege a következő:

Az 1904/1905. évi termelési időszakban üzembe helyezni szándékolt új mezőgazdasági szeszfőzdék részére fentartott 6000 hektoliter kontingensnek a részeltetésre törvényszerű igénynyel bíró szeszfőzdék között való felosztása céljából felhivatnak mindazok, akik az 1904. évi szeptember 1-én kezdődő 1904/1905. évi termelési időszakban új mezőgazdasági szeszfőzdét szándékoznak üzembe helyezni és azt kívánják, hogy a szeszfőzde kontingensben részesíttessék: hogy ebbeli igényeiket legkésőbb a folyó 1903. évi szeptember hó 1-ső napjáig annál a pénzügyigazgatóságnál, amelynek kerületében a szóban forgó új mezőgazdasági szeszfőzdét üzembe helyezni szándékoznak, jelentésük be. E bejelentésben egyúttal tegyenek kötelező nyilatkozatot arra nézve, hogy az üzembe helyezni szándékolt szeszfőzde gyári berendezését hazai gyáraktól fogják beszerezni; továbbá a törvényszerű biztosítékot az illetékes pénzügyigazgatóságnál ugyanazon hatánapig tegyék le egy írásbeli nyilatkozat benyújtása mellett.

Az 1900. évi IX. törvénycikk fentemlített rendelkezései alapján figyelmeztetnek az érdekeltek, hogy a törvény 2. §-a szerint részeltést csak szövetkezeti (1899. évi XX. törvénycikk 5. §-a), vagy olyan szeszfőzde igényelhet, mely a vele kapcsolatos mezőgazdasággal együtt ugyanazon személy tulajdonát képezi és mely szeszfőzde gyári berendezését hazai gyáraktól szerzi be. Ezenkívül a részeltetést kérő az igényelt (de 720 hektolitert meg nem haladó) kontingens minden hektoliterje után 10 koronával számítandó összeget készpénzben, vagy a budapesti tőzsdén jegyzett értékpapirokban letéteményezni tartozik annak biztosításául, hogy a szeszfőzde az 1905. évi január hó első napjáig tényleg üzembe fogja helyezni.

Az igénybejelentésnek tartalmaznia kell: a község nevét, melyben a szeszfőzde üzembe helyeztetik és a szeszfőzde összeirásai számának megjelölését.

Annak igazolására, hogy a szeszfőzde

valóban az 1889. évi XX. törvénycikk 5. §-ának rendelkezései szerint a mezőgazdasági szesz-főzdek közé sorolandó, a bejelentés szintén a megfelelő s a hirdetményben felsorolt okmányokkal szerelendő fel.

— **Új telepítések az erdélyi kincstári birtokokon.** Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter a telepítési célokra vásárolt kolozs-karai (Kolozsmegye) kincstári birtokon 31, Felső-Detrehembelen (Torda-Aranyosmegye) 53, Marosludason (Torda-Aranyosmegye) 141, Fehéregyházán Nagy-Küküllőmegye) 53, összesen tehát 258 telephelyet alakított, a melyek aratás után megszállhatók. A telephelyek közül Kolozs-karán 14, Marosludason 121 a külső határban fekszik s tanyái lakházakkal van ellátva. A többieknél a házak az illető községekhez vannak hozzáépítve, vagy pedig Felső-Detrehembelen egy új faluban összeépítve. A lakóházak egy szobából, pitvaros konyhából és kamarából állanak, kő-, vagy téglalapon vályogból vannak építve, kivéve a kolozs-karai házakat, a melyek teljesen terméskőből épültek. Az egyes telephelyek, a föld minősége szerint, különféle nagyságúak. Kolozs-karán 27¹/₂; 28⁷/₈; 30⁷/₈ kat. hold, Felső-Detrehembelen 22 kat. hold, Marosludason 20¹/₂, 22—24—27 kat. hold, Fehéregyházán 20¹/₄ kat. föld tartozik egy-egy telephez. Ebből a viszonyokhoz képest ¹/₂—1 hold a beltelek vagy tanyahely, 2—4 hold a legelő, 1—3¹/₂ erdő, 11³/₄—22¹/₂ hold a szántó föld és rét egy vagy több ágban s végül 800 négyszögöl szőlő, Fehéregyházán pedig ugyanannyi komlóföld és 1000 négyszögöl gyümölcsös. A vételár különbözőképpen van megállapítva, de minden egyes esetben úgy, hogy a telepes személy a gazdálkodás mellett ne csak hogy minde- a fizetési kötelezettségeinek eleget tehesen, de a jövedelemből tisztességesen meg is élhessen. Kolozs-karán a telephelyek vételára a lakóházzal együtt 8780,9140, 9660 K., Felső-Detrehembelen 7410 K., Marosludason 7000 8000, átlagban 7500 korona, Fehéregyházán 8100 korona. A vételárból a sorshuzás előtt Fehéregyházán 700 koronát, Marosludason és Felső-Detrehembelen 750 koronát, Kolozs-karán 800 koronát kell lefizetni, a fennmaradó vételár után pedig az első két évben 2%, a harmadik évben 3% kamat fizetendő; a törlesztés a negyedik évben kezdődik 3% kamattal és 50 évig tart. A fizetési részletek mindenkor utólagosan, az évnek novemberi első napjain járnak le. Az első kétévi kamatrészletekből csak 5 korona 20 fillér — 6 korona 50 fillér, a harmadik évben 7 korona 80 fillér 9 korona 75 fillér, a törlesztési részletekből pedig 10 korona — 14 20 fillér esik egy-egy kat. hold telepföldre. Telepesekül csak oly kiscgazdák fogadtatnak be, a kik középszerűben, ingatlanokban és gazdasági felszerelési tárgyokban legalább 2000 korona tehermentes vagyonnal bírnak. Telephelyekért a földmívelésügyi miniszterhez kell folyamodni; a folyamodványban községi bizonyítvánnyal igazolandó az illetőnek vallása, családi állapota, foglalkozása, kifogástalan magaviselete és kellő részletességgel vagyoni viszonya.

— **Komló-hírek.** A segesvári komlószövetkezet az őszön már saját, most épülő vásárcsarnokában fogja a komlóvásárokat tartani. Ezen csarnok megnyitása alkalmával országos komlókiállítás is rendez értékes díjakkal. Bejelentési lapok az elnökségtől, Segesvárról kérhetők. Fontos működése lesz a szövetkezetnek az is, hogy az idej komlóértékesítési idényben aug. közepétől októberig, minden héten, esetleg sűrűbben is, *komlópiaci ártulósításokat szerkeszt* a saazi, nürnbergi piaci s a hazai komlóárakról. Ezen tudósításokra nemcsak a tagok, de más komlótermelők s hazai sörgyárosok is előfizethetnek. Hazai komlótermelőink hálásak lehetnek a szövetkezetnek, mert eddigelé a hazai lapok alig 1—2 komlós köréből szerezhetek tudomást a komlóárak felől, erősen ki lévén téve a cseh komlóügynökök hamis híreszteléseinek. Mindez határozott haladást jelent a szövetkezet életében, ami az

új elnöknek, dr. Béli László főispánnak köszönhető, ki ezen a téren is erős munkatársa a magyar föld vezérének, Darányi miniszternek. A mostani hosszas esőzések révén sok hazai komlósból a komlófőkéket betegedéséről jön hír, de külföldről, Hersbruck, Elzászból, Posenből s különösen Angliából erősen panaszkodnak, hogy nemcsak a sok eső akadályozza a komló fejlődését, de a hideg éjjelek is s így a gyengélkedő növényen erősen rágódik a komlóbolha és levéltetű.

— **A komló hamúféreg ellen való védekezésről.** Ebben a nyári esős, meleg időben kitűnően fejlődik s szaporodik a komlólevéltetű, oly mennyiségben is, hogy a komló alig bír kiviritani s nem hoz termést. Csehországban védekezésül a *petroleum emulziót* használják. Ez készül: 100 liter vízbe adnak 2 kgr. zöld szappant és ¹/₂ kgr. petroleumot. A szappant előbb feloldják 4 liter forró vízbe, melyhez a kőolajt keverés közben öntik hozzá, míg a folyadék *tejszerű*. Ezen folyadékkal történik a férges komló bepermetezése, s ha a permetezőgép csöve elég hosszú, úgy 3 méter magasra felkúszott komlót is lehet permetezni, bármely szőlőpermetező géppel.

— **Országos komlókiállítás.** A *segésvári komlótermelő szövetkezet* állandósítani óhajtván a segésvári komlópiacot — ez évben egy komlóvásárcsarnokot épít, mely szeptember elején nyitják meg. Hogy már a kezdeten, a megnyitás alkalmával is különösebb a szélesebb körben való érdeklődést keltsen a vásárcsarnok, abban, folyó év szeptemberében a szövetkezet egy országos komlókiállítást rendez.

A kiállítás s verseny tervezetének főbb pontjai:

1. A komlókiállítás *célja*, hogy egybegyűjtven az ország komlótermelőinek termékeit, az érdeklődő megismerje azokat. Megismerje a *termelőt*, s saját hasznára összehasonlításokat tehesen, megismerje a hazai sörgyártás, hogy a neki alkalmasat kiválaszthassa s végül, hogy termelésüket megismerje a külföldi komlókereskedelem s sörgyártás is; hazai komlónak jobb értékesítéssel célozván. A kiállítás alkalmával a bemutatott komlók diszokmányokkal, pénzdíjakkal s érmeikkel tüntetnek ki.

2. A kiállítás a szövetkezet helyiségében, Segesvárt rendeztetik szeptember hó folyamán; a pontos idő a komlóérés nyomán később közölitetik.

3. A kiállításon részt vehetnek: I. csoportban hazai termelők; II. csoportban hazai komlókereskedők s sörgyárosok. Ez utóbbiak résztvételének az a célja, hogy a forgalomban s gyártásban alkalmazott komló ismeretessé váljék.

Részt vehetnek még a kiállításon olyan iparüzök is, akik a kolótermeléshez szükséges gépeket, eszközöket, anyagokat termelnek.

4. A versenyen *csak hazai termelők* vehetnek részt; a II. csoportba tartozó kiállítók díjjakat nem nyerhetnek, legfeljebb korlátozott számú (10—15) kiállítási oklevelet kaphatnak.

4. A kiállításra, illetve versenyre 0.5 kgr. idej saját termésű komló küldendő vászonzsákokban. A fenti mennyiség az össztetésből lemérés után a zsákba rakandó, zsineggel lekötendő, lepecsételendő s úgy a szövetkezetnek külön csomagolásban küldendő. Többféle fajtájú, száritású komlót is ki lehet állítani. Szemen-szedett komló nem versenyezhet s ládikákban küldött préseletlen komló nem alkalmas a versenyre.

6. A kiállítási a bejelentést a Szövetkezet irodájából kérendő lapokat kell teljesíteni.

7. A bejelentéssel egyidejűleg minden minta után 1 kor. térdij küldendő be a Szövetkezetnek.

8. A kiállítás megnyitása augusztus hó folyamán határozatattik el, ugyanakkor a minták beküldési határideje is. Egyidejűleg állapítatnak meg a díj fokozatok és verseny szabályok.

— **Mének selejtezése.** Az állami mén-telepek ménanyagának osztályozása, illetve

selejtezése a következő napokon lesz: Sepsiszent-Cyörgyön augusztus 11-én, Homoródon augusztus 12-én, Deesen augusztus 13-án.

— **Katonai szükséglet szállítása.** Folyó évi július 14-én a kolozsvári élelmezési raktár irodájában az évi

4000 q. széna,

3000 q. szalma és

2400 m³ tűzifaszükséglet fődözésé-

nek biztosítására ajánlati tárgyalás lesz. Miután ennek a szükségletnek értéke circa 60000 koronányi tekintélyes összeg és miután maga a katonai hatóság is nagyon kívánatosnak jelzi, hogy a gazdák közvetlen részt vegyenek a szállításban, fölhívjuk gazdaközönségünk figyelmét erre, megjegyezvén, hogy az élelmezési raktár minden érdeklődőnek készséggel adja meg a kívánt fölvilágosításokat.

— **A szőlősgazdák figyelmébe.** A hol folyó tavasszal a közönséges szőlőmoly tömegesebben rajzott, ott egyik-másik helyen azt tapasztalták, hogy a közönséges szőlőmolyon (Cochylis-on) kívül más fajú moly is mutatkozott, még pedig sokkal nagyobb számban, mint az előbbi. E molyról kitűnt, hogy az a vörhenyes szőlőmoly (Eudemis botrana), mely régebben Ausztriában pusztított, ujabban pedig Amerika, Francia- és Bajorország szőlőiben pusztít. Nálunk eddig nem volt miatta panasz, de úgy látszik, hogy a mostani tömeges rajzása után okunk lehet az aggodalomra. A közönséges szőlőmoly nálunk (Cochylis-nál) pedig ez jóval veszedelmesebb, mert évenként három ivadéka van és tömegesebben is mutatkozik. Felismerése csak lepke-korában lehetséges, mert hernyója és életmódja egészen olyan, mint a közönséges szőlőmolyé. Ez oknál fogva jól teszik a szőlőbirtokosok, hogy ha nagyon is szemmel kísérik szőlőjüket és a benne akadó molyokat, hogy nincs-e ott az új kártevő is. Az ellene irányuló védekezés ugyanolyan, mint a közönséges szőlőmoly ellen, de nagyobb kitartással és több gondnal kell folytatni. A szükséges útmutatással szolgálnak a kerületi szőlészeti felügyelők és a vincellériskolák; de kapható az erre vonatkozó útmutatás a földmívelésügyi miniszterium borászati osztályában és a rovtartani állomáson (Budapesten, II., Oszloputca 26) is.

— **Szőlészeti kirándulás.** A bervei (Alsó-Fehérmegye) szász kis szőlőbirtokosok közül többet szőlészeti kirándulást tettek Alsó-Gáldra, Kemény Árpád báró birtokára. Itt különösen megragadta a társaság figyelmét a szőlők kitűnő kezelése és a valóban szép eredmény. Fás-oltással kezdték a telepítést, de célt csak Ceiner-féle zöld-oltással értek. A szász szőlőbirtokosokra oly nagy hatással voltak a látottak, hogy elhatározták, hogy eszentul e szőlő mintájára kezelik szőlőiket és lelkesen megemlékeznek arról, hogy Kemény Árpád báró Erdély szőlőfelújításának útmutatója.

— **Elvi jelentőségű határozatok.** 1. Az erdő fájában fészkelő méhek, valamint az ezek által termelt méz az erdei termékek forgalma alá nem sorolhatók. Ezek jogtalan eltulajdonítása nem erdei kihágást, hanem bűncselekményt képez, s elbírálása a kir. bíróság hatáskörébe tartozik (kuriai hat. 3100/1902.). 2. A minisztertanács kimondotta, hogy a szőlőcsösznek gazdája ellen hátralékos bére iránt indított ügyének elbírálása a közigazgatási hatóság hatáskörébe tartozik. 3. A községi útalap nyugdíjazásra nem használható. Arról, hogy valamely község utcáján a szekerekkel való közlekedés közbiztonsági szempontból megengedhető-e vagy sem, első fokon a főszolgabíró határoz. Mindaddig, míg a gazda, vagy kertész saját terményeinek földolgozására, elárúsítására szorítkozik sem iparosnak, sem kereskedőnek nem tekinthető még abban az esetben sem, ha terményeinek elárúsítása céljából üzletet tart fenn. Tehát iparigazolvány váltására nem kötelezhető. 4. Cselédbér-követelések elbírálása a bíróság hatáskörébe tartozik. 5. Kihágási ügyekben újrafelvételi kérelemnek megfelelő új bizonyíték alapján többször is lehet helye. 6. Idegen rétnek jogtalan le-

kaszálása által okozott kár megtérítése iránt indított ügy elbírálása, ha a károsult a kártétevő megbüntetését nem kívánja, — nem a közigazgatási, hanem a bíróság hatáskörébe tartozik.

— Bessemer festék (védjegy illő) — tartós vasmáz. Gazdasági üzemekben évek óta használják oly vastagvak befestésére, a melyeket az elrozsdásodástól megóvni óhajtják, a Bessemer-festéket (védjegy illő), mely az olompirt valamint az olejfestékmázolatot minden tekintetben fölülmúlja. A Bessemer-festék ezen jó hírre azáltal nyer igazolást, hogy nagy ellenállóképesége mellett légköri és vegyi behatással szemben, jelentékeny ruganyossággal és fedőképességgel bír, és hogy miniumalpozás a Bessemer-festék alkalmazásánál mindig megtakarítható. Vasszerkezetek, vasbetők, gerendák, öslopok, rácsok, mezőgazdasági gépek, nem kevésbé azonban valamennyi a szabadon levő tárgyak részére Bessemer-festékünk (védjegy illő) mint legartósabb mázolat ajánlható. Azt hisszük, hogy ezen Lutz Ede és Társa pozsonyi festékgyárosok által gyártott festék, uradalmak, gazdaságok földbirtokosok körében teljes érdeklődésre fog találni. (1036. III.)

A legizlésebb fényképek és nagytások készülnék Ferenc és Társa műtermében Kolozsvár, Wesselényi-Miklós-u. 15. sz. alatt
Jutányos árak, pontos kiszolgálás. 1103.

A nagyérdemű közönség becses figyelmébe ajánljuk
CZINK JÓZSEF műruhafestő
és vegyszeti tisztító intézetét Kolozsvárt,
Wesselényi Miklós-utca 25. szám alatt
1114. Műhely: Dézma-u. 5. sz.
Fiókház: Bánffy-Hunyadon.

Festésre és tisztításra elvállal mindennemű
foltosodott vagy szinehagyott
női-, férfi- és gyermek-ruhákat,
szőnyegeket, bútor-szöveteket, függönyöket, kesztyűket és bármilyen
díszszel ellátott tárgyakat, melyek egészen lesznek festve és tisztítva
felelősség és a legolcsóbb árak mellett. Sürgős esetben a ruhák 24 óra
alatt készülnék. — Postai megbízásokat gyorsan és pontosan eszközöl.

NÉPBANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG KOLOSVÁRTT
Deák Ferenc-utca (ezelőtt: Belközép-utca) 37. sz. alatt
(Korbuly-ház) olcsó szalag és váltókölcsönöket nyújt és
BETÉTRE 5 SZÁZALEK KAMATOT AD.

(1004.)

Piaci és vásári ártudósítások.

(A beküldött különtudósítások nyomán összeállította:
az Erdélyi Kereskedelmi Társaság.)

Budapesti szurómarhavásár, június 25.
Felhajtott: 712 drb. élő borju, — drb. leölt borju, 18 drb. növendékmárha, — drb. élő bárány, — drb. leölt bárány. Árjegyzések: Elsőrendű élő borjukért 80—90 fillérig, kivételesen 92 fillérig, középminőségű élőborjukért 68—78 fillérig, leölt borjukért — fillérig, rugott borjukért 52—60 fillérig, növendékmárháért 56—62 fillérig kg.-ként (levonás nélkül). Élő bárányokért — koronáig, leölt bárányokért — koronáig páronként. Az irányzat változatlanul lanya, néhány száz darab eladatlanul maradt.

Budapesti vágómarhavásár, június hó 25.
Felhajtás: Vágómarhák: Magyar ökör 1295 drb, magyar tehén 635 drb, növendékmárha 18 drb, szerbiai ökör 815 drb, szerbiai tehén 104 drb, bivaly 145 dr, bika 196 drb, összesen 3208 drb. Gazdasági marhák: Igás és hizlali való ökör 61 darab, fejős tehén 119 drb, igás bivaly — drb. Eladási árak ezen tudósítás zártáig, vágómarhákért: Magyar hizott ökör, legjobb minőségű 66 K.-tól 71 K.-ig, kivételesen — K. métermázsánként, közép minőség 60 K.-tól 64 K.-ig, silányabb minőség 52 K.-tól 58 K.-ig, magyar legelő marha jobb minőség 54 K.-tól 64 K.-ig, silányabb minőségű 48 K.-tól 52 K.-ig, tarka hizott ökör, legjobb minőségű 68 K.-tól 76 koronáig, kivételesen 79 K., középminőségű 62 koronától 66 K.-ig, silányabb minőség 54 K.-tól 60 K.-ig, szerb ökör, legjobb minőségű 56 K.-tól 68 K.-ig, kivételesen — K., silányabb minőségű 46 K.-tól 54 K.-ig, bika jobb minőségű 60 K.-tól 74 K.-ig, kivételesen 77 K., silányabb minőség 50 K.-tól 58 K.-ig, bivaly 38 K.-tól 48 K. ig, kivételesen — K.-ig, magyar tehén 44 K.-tól 62 K.-ig, tarka tehén 48 K.-tól 68 K.-ig, kivételesen — K., Igás ökör első rendű 770 K.-tól 670 K.-ig, kivételesen — K.-tól — K.-ig, középminőségű — K., kivételesen — K.-ig. Fejős tehén: keresztezett szines 200 K.-tól 280 K.-ig, bonyhádi faj 250 K.-tól 340 K.-ig élő súlyban, métermázsánként.

Változatlan nagyságú felhajtás és általános jó vételkedv mellett a mult heti árak változatlanul maradtak, csupán gyenge minőségű legelőmarhák árai esökkentek némely esetben 1 koronával mé-

termázsánként. A felhajtás nagyobb részét hizott marhából állott, melyek iránt a helybeli mészárosok élénk érdeklődést tanúsítottak. Jármos ökrökre az üzlet kielégítő, fejőstehenekre változatlan.

Vetőmagvak. (Mauthner Ödön tudósítása.)
A magúletekben jelenleg általános csend uralkodik, s csakis fűmagvak és zöldtrágyázás céljából vetendő spergula, csillagfürt, mustár és pohánka iránt észlelhető némi érdeklődés. Minthogy némely vidékről a takarmányrépatermést illetőleg kedvező len hírek érkeznek, a tarlórépamag iránti kereslemegélénkült. Muharmagot még nem keresnek eléggé, s e körülmény olyképp magyarázható meg, hogy az ideai gyakori esőzések által a rétek sokkal nagyobb termést fognak adni, mint tendes körülmények között. Németországból jelentik, hogy az amarikai áradások, a Missouri és Mississippi környékén elterülő fűmagtermelő vidékeket is veszélyeztetik, miáltal a Németországban még készletben levő réti csenkés, fehér vagy tarackos tippán és réti perje árai némileg emelkedtek.

Árjegyzések nyersáruért 50 kg.-ként Buda-
pesten: Vöröshere . . . 70—75 kor.
Lucerna . . . 55—60 >
Muhar . . . 8 >

Kolozsvár, (június 25.) Gabonaárak: buza I. r. q. 15'60 k., II. r. q. 14 k. 40 f., rozs I. r. q. 12'60 k., II. r. q. 12 k. — f., tengeri I. r. q. 14 k. 20 f., II. r. q. 13 k. 60 f., zab I. r. q. 10 k. — f., II. r. q. 9 k. 20 f. **Hüvelyesek főzelékek stb.:** rizs kg. 34 f., gyöngyoksa kg. 36 f., borsó kg. 38 f., lencse kg. 46 f., paszuly kg. 20 f., köles kg. 30 f., burgonya hl. 9 k. 30 fillér, bors kg. 2 k., hagyma kg. 22 f., fohagyma kg. 32 f. **Takarmány és alom:** széna I. r. q. 13 k. 60 f., II. r. q. 11 k. 80 f., zsupszalma q. 9 k. 20 f.

Egy levelező lapon kérjen mutatványszámot a

„Baromfitenyésztés“

című képes hetilapból.

E szakfolyóirat feljeli a gazdasági és sportbaromfi-, éneklő és diszmadár-, galamb- és házinyúl-tenyésztési kérdéseket.

A baromfitenyésztés minden ágáról közölt nagyszámú cikkeket mindig a legjelesebb tenyésztők írják.

A lap hetenként 16 oldal terjedelemmel jelenik meg s az ország minden részében el van terjedve.

Szerkeszti. Hreblayné Dedinszky Adél.

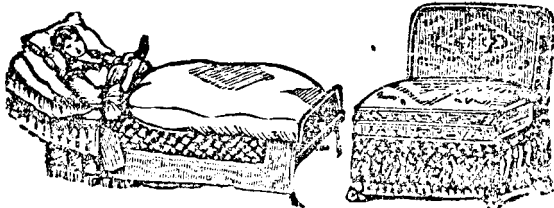
1149. Előfizetési ára: egész évre 8 korona.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VII., Csömöri-út 5.

Bajor I.
angol férfi-szabó műtermében
KOLOZSVÁRTT,
Wesselényi Miklós-u. és Mátyás király-
tér sarok, Hintz-ház, bejárat Wesse-
lényi-u. felől — a legújabb minták
szerint és legjobb szövetekből r. n.
kívül jutányosan vállalatunkból r. n.
és díszöltényűk, valamint
sport-, vadász és
gazdasági ruhák! 1120

A világhírű SCHÖBERL-ágy.

Magyar szabadalom 3011. szám.



Éjjel ágy.

Nappal 1 szék.

Minden háztartásban elegáns kis kanapé gyanánt szolgál és egy közmozdulattal a legtökéletesebb ruganyos matrácóságyra változtatható át a legnehezebb és legnagyobb személyek számára is, ennél fogva minden jobb családnál kedvelt, sőt nélkülözhetetlen 23 év óta sok ezer van használatban, mert a jó fekvés a szabad lélekzést előmozdítja.

A Schöberl-ágy ára a kivitel szerint 26, 36 frt és feljebb. Szétküldés a világ Schöberl Róbert udvari szállító, minden részébe cs. és kir. szab. gyára által BUDAPESTEN, Haris-bazár. Árjegyzék kívánatra.

Óvjuk a t. c. közönséget Schöberl-ágyunk értéktelen utánzásaitól. 1134

HIRMANN FERENCZ rézárugár

Budapest, VII., Csányi-utca 9.

Készít kifogástalan szerkezetű toló és kőrforgó bor-szivattyukat, bor és sörcsapokat, szabadalmazott pontosan adagoló szénkéng fecskendőket, mindenféle szerkezetű permetező alkatrészt, légnymású sör-kimérő készüléket és sörszivattyút, hordózákat, valamint a pincegazdászathoz szükséges legelő összes rézalkatrészeket, ugyisint mindenféle öntvényeket stb.

Alapítva 1880.

1118.

Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldök.

A „SZT. ANNA“

Malátakészítmények és italok

a legjobbak.

1129

Szt. Anna Malátacakes

minden egyéb liszt hozzáadása nélkül 78—80% maláta kivonatot tartalmazó malátából készül. A legjobb és legizlésebb

● tea- és tápsütemény ●

felnöttek és gyermekeknek, egészségesek és betegeknek. 1 nagy doboz 2 korona, 1 kis doboz 50 fillér. — — —

Szt. Anna Maláta-Likör

a legjobb és legegészségesebb üdítő ital, kellemes ízű és zamatu, tiszta, festetlen ital. A likörök királya. 1 palack 2.30 kor.

Szt. Anna Malátakeserű

kitünő ízű és hatású, kiváló gyomor-erősítő, étkezés előtt 1—2 pohárral az étvágyat gerjeszti és az emésztést elősegíti. 1 palack 2.30 korona. — — —

A Szt. Anna malátakészítményeket elsőrangú orvosi tekintélyek ajánlják.

Kizárólagosan gyártja:

a Szt. Anna Malátakészítmény Vállalat Kis-Velenczén.

Kapható Kolozsváron; KONYA SÁNDOR és HIRSCHFELD SÁNDOR cégeknek.

Magyar Jelzálog-Hitelbank
Képviselősege Kolozsvártt
(Jókai-utca 2. sz., gr. Rhédey-ház, I. em.)
Az intézet alaptőkéje 40 millió korona.

4%-os és 4½%-os Záloglevélkölcsönöket
nyújt és pedig 4%-os kölcsönt földbirtokra: 50 évi törlesztéssel 4'95 százalék., nagyobb városokban fekvő házakra 42½ évi törlesztéssel 5'25 százaléknál évi részletfizetés mellett és magasabb leszámítási árfolyam mellett 4½%-os záloglevélkölcsönöket földbirtokra 50 évi törlesztéssel 5'35 százalék és nagyobb városokban fekvő házakra 42½ évi törlesztéssel 5'65% évi részletfizetés mellett.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszavazandó kölcsön összegére nézve az Erdélyi Gazdasági Egylet bizalmi férfai adnak véleményt. (1001.)

A bank képviselőségénél kaphatók 4% és 4½%-os záloglevelek, 3%-os és 4%-os nyereségekötvények

A LAPPELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT:

Felelős szerkesztő és kiadó:

TOKAJI LÁSZLÓ.

Társzerkesztő:

JAKAB LÁSZLÓ.

Segéd-szerkesztő:

ÉBER ERNŐ.

AZ ERDELYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA.

THOMAS-SALAK

a legjobb és legolcsóbb foszforsavas műtrágya az összes kalászosok és kapások alá, valamint a rétekre. Hatása éppen oly gyors, de tartósabb, mint a szuperfoszfáté. Ezen kitűnő műtrágyát úgy a foszforsav, mint citromsavban oldhatóság és porfinomság szavatolása mellett pontosan és lelkiismeretesen szállítja

Kalmár Vilmos BUDAPEST,
VI., Teréz-körút 3.

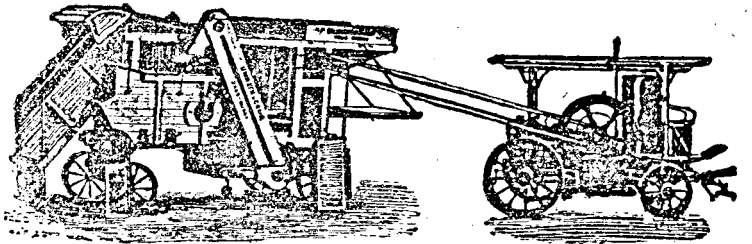
a Thomassalakgyárak, Berlin, vezérképviselője a magy. korona országainak területén. 1130

Óvakodjunk a hamisításoktól és csakis csillag



védjeggyel ellátott zsákokat vegyünk át.

Minden zsák ólomzárral és tartalomjelzéssel van ellátva



DÉNES ÉS SUGÁR BUDAPEST,

V., Lipót-körút 17. szám.

ÁLLANDÓ MOTOR-KIÁLLÍTÁS 1151

benzin-, spiritus-, petroleum- és generátorgáz-motorokban minden rendszerű

bel és külföldi gyártmányok fekvő- és álló-szerkezettel.

Locomobiljaink cséplési célokra a legalkalmasabbak és elismert legjobbak csekély súly, könnyű kezelés, állandó készenlét az üzemre benzinfogyasztás 3-5 fillér óránként és lóerőnként.

Teljes malomberendezések. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Calderoni és Társa Budapest, Váci-uteza 1.

Aneroid légsúlymérők, higany légsúlymérők, (Hygrométerek, nedvmérők), Lambrecht-féle polyméterek, Thermohygroscopok és időjelző készülékek (Weller-telegraph), esőmérők, maximal-minimal hőmérők, melyeken leolvasható a volt leghidegebb és legmelegebb, valamint a jelen hőfok. Zivatarjelző hőmérők, vilamos fagyjelző hőmérők, szoba hőmérők, melegágy hőmérők, kazal hőmérők, pincze hőmérők széles beosztással, keverék-hőmérők.

Burgonya-mérlegek és gabona-mérlegek, Must-, Bor- és Pálinka-mérők; hitelesített szesz-mérők, hitelesített cukor-mérők,

Alambic Salleron készülék a bor szesztartalmának meghatározására.

Földmérő műszerek, aczélmérő szalagok vaskereszten, Mérő-láncok rectificatióval, szög-tűző korongok, szögtükrök, léptékek és rajzszerek

Tábori, vadász és színházi látszóvegek, Zeiss, Busch és Goerz-féle prizmás távcsövek, Szemüveg és orrcsipesek és védőüvegek, Fényképészeti készülékek.

Árjegyzék ingyen és bérmentve. 1150

„Kristály”

gőzmosó intézet Kolozsvárt,

a vasuti indóház átellenében.

Telefon szám 500.

A mai kor legújabb gépeivel felszerelve, gőz- és villanyerőre berendezve, mos, vasal női és férfi fehérneműeket gyorsan, a legszebb kivitelben, mintha csak uj volna.

Vidéki megbízások legpontosabban eszközöltetnek.

Felvételi helyek: Kolozsvárt Laskai Ferencz és fia, Kossuth L.-u 7.

Vidéken: Maros-Vásárhelyt Volster Kálmán, Gyulafehérvárt Weisz Dezső és társa utóda, Deésen Papp Jenő, Ludason Altmán Jakab, Zilahon Gerő Antal és Társa, Beszterczen Tabovics Sámuel, Déván Szöcs József kereskedők. 1107

Mótor-benzint

minden fajsúlyban és mindennemű motorhoz alkalmasat jutányosan szállít a

Kőolajfinomító-gyár Részv.-társ.
brassói gyarából.

Megrendelések a brassói irodába intézendők.

Benzin adómentességére vonatkozó eljárást illetőleg, a kellő felvilágosítás ugyanott készséggel megadatik. 1032.

Ullmann Ferencz

Czim- és Czimerfestő.
Egyedüli erdélyrészi

Diszító műterme, Horgany- és Ércz-czimtábla Öntődéje.

Kolozsvárt, Rákóczi-ut 14. sz. Telefon 471. sz.

Készít mindennemű horgany és érczöntésű felirat-táblákat, u. m. községjelző útjelző, tilalmi és egyes ajtó felirati táblákat a legjobb anyagból és kivitelben; valamint elvállal és készít: fogadtatások diszítéseit, egyleti, templomi és diszlobogókat bármily kivitelben, ugyszintén diszítési tárgyak, lobogók, czimerek stbik kölcsön is adatnak.

Vidéki rendelések azonnal intéztetnek. 1162

SZIVATTYUK

minden neme; házi, nyilvános, mezőgazdasági és ipari célokra

Legjobb gummi- és kender-tömlők.

1128 Mindenféle csövek, csapok stb.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

W. GARVENS, Wien,

I., Wallfischgasse 14. sz.
Schwarzenbergstrasse 6.

MÉRLEGEK,

legújabb javított rendszerű tívedes futósúlyú és hídmérlegek fából és vasból, kereskedelmi, közlekedési, gyári, mezőgazdasági és ipari célokra. Embermérlegek, mérlegek házi használatra, barommérlegek. Betéti-társaság szivattyu- és mérleggyártásra.

Birtokok eladó!

Bánáthban 1750 holdas házilag kezelt birtok szép kastélyval, felszereléssel 275.000 ft. — A fővárostól 4 órányi távolságra 500 holdas I. rendű szántó, jobb föld még Békésben sincsen, 8 szobás urilakkal 120.000 ft. Törlesztéses kölcsön 55.000 ft. Gyorsvonal helyben. — Nagyvárad vidékén 500 hold 55.000 ft, vasút-állomás a tanyán. — Zalahán 200 hold, 5 perc a vasúttól, 25.000 ft. — Nógrádban 600 holdas birtok 7 szobás urilakkal, teljes felszereléssel, függő természéssel, 60.000 ft. Törlesztéses kölcsön 32.000 ft. — Kassa vidékén 500 hold házilag kezelve 55.000 forint. Bankkölcsön 35.000 ft. — 1000 holdas birtok a főváros közelében, urilak és gazdasági épületekkel mintaszerű házilag kezeltben, holdankint 230 ft. — Ugyanitt 750 I. rendű fekete talaj, a vidéken a legjobb birtokok közé tartozik, fényes urikastélyval. — Honthan 300 holdas, mintaszerűleg kezelt és felszerelt birtok, csinos urilakkal, felszereléssel, cukorrépatermeléssel, függő természéssel, 60.000 ft. — A fővárostól vasúton 1 órányira 100 hold I. rendű fekete kötött talaj, szép úri belsősséggel 30.000 ft. — Kisebb és nagyobb birtokok, nyaralók 10, 20, 50 holdas szántóföldek eladásra bejelentve vannak. Bővebbet 1148.

„La Confidentia” intézet

hatóságilag engedélyezve, alapítottat 1877.

Buda pesten, VII., Garai-tér 14. (Válaszbélyeg)

BÁMULATOS

eredmények érettek el még a legmakacsabb gyomorbajoknál is a minden esetben teljes biztossággal ható

Stomachicon

Ára 2 kor.

gyomor és emésztő-por használata által. Egy próba elegendő, hogy meggyőződjék mindenki, milyen kincs ez a gyomorbajban szenvedőknek.

A legkellemesebb és legmegbízhatóbb hashajtó a Lukács-féle **Cascarin labdacok**. Ára 60 fillér.

Megrendelhető: **Lukács Zsigmond gyógyszerháza Ujvidék.**

1166

Kolozsvári raktár Halász Jenő úr. gyógyszerháza.

Értesítés.

A cs. és kir. hadseregnek 1903. szeptember 1-től 1904. augusztus végéig terjedő időre széna, szalma, tűzifa és kőszén cikkekben bérletszerű átadásra való szerződési biztosítására Nagy-Szeben, Fogaras, Nagy-Disznód, Orlát, Medgyes, Székely-Udvarhely, Brassó, Botfalva, Szent-Péter, Hóltövény, Földvár, Feketehalom, Keresztényfalva, Vidombák, Rosnyó, Gyulafehérvár, Szászváros, Abrudbánya, Erzsébetváros, Kolozsvár, Maros-Vásárhely és Beszterce állomások számára 1903. július 9., 13., 14., 15. és 16-án nyilvános ajánlási árlejtés fog tartatni. Abrudbánya és Orlát állomások részére kenyér és zab is fog biztosítani.

A közelebbi feltételek részben az erre vonatkozó 1903. június 16-án kiadott 2628. számú hirdetményben, teljesen azonban az ezen árlejtések céljából készített 1903. június 16-án keltezett feltételek füzetében találhatók, mely füzetek naponként 8—12-ig a Nagy-Szeben, Kolozsvár és Gyulafehérvárt létező katonai élelmezési raktárakban, ugyancsak a brassói katonai fiók-élelmezési raktárban megtekinthetők.

A hirdetmény az árlejtés tartalma alatt ingyen kapható. A szükségtelen füzet azonban akár postán is 56 fillérenyi összeg befizetése ellenében szerezhető meg.

Nagy-Szeben, 1903. június 16.

1165

Gs. és kir. katonai élelmezési raktártól.

DR. WÄGNER ÉS TÁRSAI

egyesült gyárak, mint betéti társaság.

Budapest, IX. Tinódy-u. 3.

Bécs XVIII.

Ajánlják fölülmulhatatlan

BORSZIVATTYUIKAT,

szabadal. „UNICUM“ phylloxera fecskendőiket

és az összes

1020

PINCZEFELSZERELÉSI CZIKKEKET,
legolcsóbb árak mellett, a legmegbízhatóbb kivitelben.

Első bpesti stanniol és fémkupakgyár
hazánkban új iparág.

Jéggyártó- és hűtőgépek.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

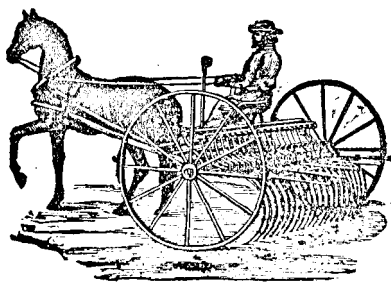
„FUCHSOL“

Vegyszer mezei egerek irtására.

Hatása feltétlenül biztos. Emberekre, mezei apró vadra, házi állatokra ártalmatlan. Árjegyzéket bérmentve küld a

Fuchsol vegyészeti laboratórium
POZSONYBAN, Vörösmarthy-utca 7. sz.

1163



KÜHNE E.

hazánk legrégebbi gazdasági gépgyárában

MOSONBAN

Alakult 1856-ban.

elismert gondos kivitelben kaphatók:

Alakult 1856-ban.

czukorrépa-, kukorica- és burgonya-míveléshez

legalkalmasabb és legújabb szerkezetű

kézi, egy és többsoros fogatos kapálóeszközök és töltőgépek.

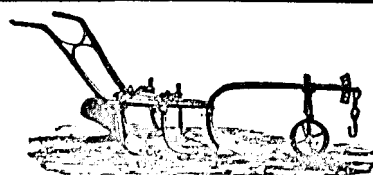
LÓGEREBLYÉK különféle szerkezetben. — FÜKASZÁLÓ és ARATÓGÉPEK lényegesen leszállított árban.

1099

Bevált hírneves „**MOSONI DRILL**“ tolókerekű sorvetőgépek, kézi- és járgányos cséplőgépek; különféle szerkezetű egy és többvasú ekék, szántóföld- és rétbortók, mindennemű talajművelő-eszközök dús választékban.

Főraktár: **BUDAPEST, VI. ker., Váci-körút 57/a sz.**

Erdélyrészi kiz. képviselő: az „Erdélyi Kereskedelmi Társaság“-nál (Kolozsvár, Petőfi-u. 7.)



Kishirdetések felvételnek (minden héten csütörtök délig): a kiadóhivatalnál, Kolozsvárt, Petőfi-utca 7. sz., emelet.

Előre fizetendő

KIS HIRDETESEK.

Levélbeli tudakozódásokra felvilágosítást ad a kiadóhivatal, ha a szükséges válasz-levélbélyeg mellékelteik.

Ezen rovatban minden 20 cm., vagy ennél kisebb területű — 50 szóig terjedő — hirdetés egyszeri közlése 1 koronába kerül. Egész évi (52-szeri) közlés ára: 48 korona mely évnegyedenként, vagy havonként is fizethető. A hirdetés legkönnyebben megrendelhető utalványlapon, melyre a szöveg is felírható. A jelzett mennyiségen felül minden szó 4 fillér, vagy minden cm: 5 fillér. Tudakozódásoknál csak a kishirdetések számára kell hivatkozni. Támpéldány csak egy küldetik.

Különlétek.

Egy gazdaság ajánlkozok aratás és cséplésre azonnali belépésre. Cim a kiadóhivatalban. 1169.

Körültekintés a baromfityezéshez
összes ágai.

Irtá: Dr. RODICZKY JENŐ.
Megrendelhető a szerzőnél Budapest, V., Klotild-utca 22. sz. 2 korona 20 fillér előleges beküldésével vagy p. utánvétellel. 1155.

Magasabb képzettségű gazdasági

főtiszt,
50 éves (2 helyen szerzett) gyakorlattal ajánlkozok

Jószágkormányzó-

nak,
Jószágigazgatónak,
esetleg: uradalmak üzemterveinek kidolgozását is elvállalja. Javadalmazást %-ban is elfogad.

Kaucióképes, munkabíró és jelneg is állásban van.

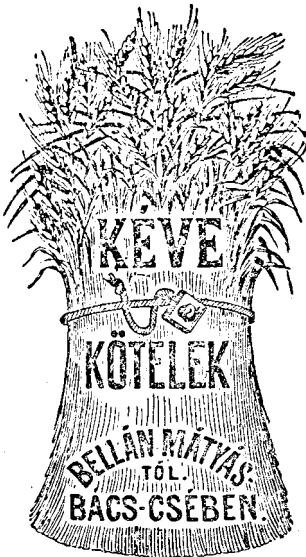
Bővebb felvilágosítást **komoly reflektáns-** **nak:** a szerkesztőség ad. 1043

Tyuktenyésztés

II. átdolgozott és bővített kiadás.

90 képpel. Ára 3 korona. Nélkülözhetetlen minden baromfityesztőnek, 200 oldalon minden kérdést részletesen letárgyal és pontos utmutatást ad. Ezen új kiadás tárgyalja az új opington tyukfajtát, az amerikai keltető gépeket és az amerikai kappanozást.

Kapható 3 korona beküldése ellenében bérmentve
Hreblay Emil
állattenyésztési m. kir. felügyelőnél Budapest. VII. ker., Csömöri-ut 5. szám, II. em. 8. 1051



• Óriási • megtakarítás!

78%-kal olcsóbb, mint a manillazsineg 85%-kal olcsóbb, mint a zsupszalmakötél és 97%-kal olcsóbb, mint a gabonaszalmakötél, mit prospectusomban számításokkal bizonyítok — Mintákkal és prospectussal készséggel szolgálok.

Mindennemű gazdasági kötélárak, zsakok és ponyvák szintén a legutányosabb árakon. 1167

B. Bak Lajos

Ó csász. és kir. Fensége Klotild főhercegnő udvari szállítója és az arany koronás kereszt birtokosa

műbútor- és épületasztalos munkák és parquette gyári üzlete Kolozsvárt.
Alapított 1869-ben. 1039.

SIMONFFY ISTVÁN

mezőgazdasági gépgyára, vas- és fémöntője Kolozsvárt, Kültorda-u. 48. szám. Telefon 85. sz. Kívánatra árjegyzék és költségszámítás bérmentve küldetik. 1038

Saját készítményű mindennemű gazdasági

ZSÁK

és vízhatlan **KAZALTAKARÓ PONYVA**

a legolcsóbb gyári áron kapható a 1156

FISCHER-féle

zsák- és ponyvaáruházban **BUDAPEST,**
Nádor-utca 31—33.

PONYVAKÖLCSÖNZŐ INTÉZET.

Sovány és hizott sertések legjobb értékesítésére alánljuk Bauer B. Gyula céget Budapest, VIII. kerepesi-út 73., ki levélbeli megkeresésekre mindenkor díjtalanul szívesen válaszol. 1046.

Első magyar ruggyanta bélyegző-gyár és véső-intézet

Geduldiger Hugó

vésnök,
BUDAPEST,
Váci-körút 17. szám.
Ajánlkozok



ruggyanta és rézbélyegzők, pecsétnyomók zsaksablonok, állatjelző-bélyegzők stb. elkészítésére.

Mintalapok ingyen. Vidéki képviselők kerestetnek. 1101.

Simkovits Dániel
kocsikészítő **KOLOZSVÁRTT,**
Radák-utca 4. szám alatt.

Ajánlja a nagyérdemű közönség figyelmébe:
Szilárd, csinos és jutányos KOC SI készítményeit.
Javítások és újítások gyorsan és olcsón vállaltatnak. 1112.

DUNKY FIVÉREK

— os. és kir. udvari —

Fényképészek,

Mátyás király-tér 10. Gr. Wass házban levő fényképészeti műtermőket megnagyobbítva újonnan építették és a kor minden igényeit kielégítőn fényesen berendezték s kéri a n. é. közönség további pártfogását. 1127.

BÉLHURUT

kütnő gyógyszer a CORNIDES-féle „Fekete áfonya gyógybor”. Kapható gyógyszerárakban; a hol nem kapható, oda 5 üveget 8 koronáért bérmentve küld. 1056
CORNIDES K.
Felka (Szepesmegye). Erdői gyümölcsöket földolgozó telep.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület

ugyis mint a

Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége

Alakult 1900. erkölcsi támogatásával. Alakult 1900. Biztosítéki alap:

Kormány hozzájárulásával	400.000— K.
Alapítványok	1268.120— K.
Tartalékok	190.400.30 K.

Összesen 1,858.520.30 K.
Első évi felesleg 90.349— K.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére különféle módozatok szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből úgy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványnyal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál

1013 **az igazgatóság.**

Tauffer Dezső

Vaskereskedése Kolozsvárt,
Takarékpénztár épület Mátyás király-tér 8. New-York szálloda átellenében.
Távbeszélő 181. 1108

Nagy raktárt tartok mindennemű épület- és butor vasalásból, szerszámokból, konyhafelszerelések, gazdasági eszközök, rudvasak, mindennemű lemezek, sodrony és kovácsolt szegek, gépszijjak, mindennemű tömitések, fedélpapiros, fonott menyezett. Gyors és pontos kiszolgálás.
— — — Előnyös árak! — — —

HERMANN E.

Varrógép és kerékpár nagy raktára
Kolozsvár, Egyetem-utca 6.

Újonnan berendezett mechanikai műhelyemben minden mechanikai javítások olcsón, gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

VARRÓGÉPEK!

Egy valódi családi Singer varrógép himzőkészülékkel ellátva 30—50 forintig. Egy karikahajós 65—80 forintig. Egy Central Bobbin 86—90 forintig. Eredeti Howe C. Wheeler & Wilson D. 12, Manufacturing & C. New-York, Balkara Cylinder stb. A varrógépek kedvezménye: Heti vagy havi részletfizetésre is vásárolhatók.
Gépcímért 10 évig felelek.

Egy új kerékpár angol villával 70—90 forintig. Kerékpár köpeny 4—6 forintig. Kerékpár tömlő guml 2 frt. 30 krtól 3 forintig. Kerékpár csengő 35 krtól 1 frt. 50 krig. Kerékpár acotillon lámpa 2 frt. 50 krtól 5 forintig stb.

Csakls készpénzért. 1109

Földbirtokosok,

gazdák és raktárállalatok stb. figyelmébe. Ausztria-Magyarországon általam bevezetett s mindenki által hasznosnak elismert

ponyva-kölcsönző intézet

ajánl igen csekély kölcsön díj mellett 96 □ mtr. és 48 □ mtr. nagyságu telített

kazal ponyvákat,

mezei termékek és vasuti waggonok betakarásához, továbbá 12 □ mtr. nagyságu, behordáshoz alkalmas szekrényponyvákat, miáltal saját ponyvák költséges beszerzése megtakaríttatik. Ugyszintén

zsákok is kölcsönözhetnek

igen olcsó árak és előnyös feltételek mellett. Ugyanitt legolcsóbban szereshetők be új és használt

telített ponyvák,

valamint szekerponyvák 7 korona és 9 korona, varrás nélkül egy daraból szöve csinvat ponyvák 16 korona, továbbá új és használt

zsákok

minden nemben, gabona, faszén, liszt és korpás zsákok stb.

Legolcsóbb beszerzési forrás.

Elsőrendű lópokrócok.

Ocska zsák és ponyva minden mennyiségben a legmagasabb áron megvételik.

NAGEL ADOLF

Budapest, V., Arany János-utca 12. sz. 1070

Telefon 35—92.

Sürgöny-czim: Nagel Adolf, Budapest.

Beocsini Cémentgyári Unió

Redlich, Ohrenstein és Spitzer.

Az 1896. évi ezredéves orsz. kiállítás egyedüli diszoklevél cémentgyártásért és számos más kiállitáson első díjak.



ÉVI GYÁRTÁSI KÉPESSÉG:

800.000 mm. portlandcément, 800,000 mm. románcément.

Ajánlja Magyarországon, Ausztriában és a keleti dunatartományokban a legnagyobb és legkényesebb építkezéseknél kitűnő sikerrel kipróbált gyártmányait, akármely — vasuti vagy hajóállomásra szállítva: —

Gyorsan vagy lassan kötő román-cémentet és mesterséges portland-cémentet, valamint homlokzat-diszítésnek és öntvényeknek nagyon alkalmas cémentet, szép és egyenletes színben.

JÓTÁLLÁS:

A normalitáknál 50%-al nagyobb húzási és nyomási szilárdságért.

Egyenlő súlyú zsákok és hordók.

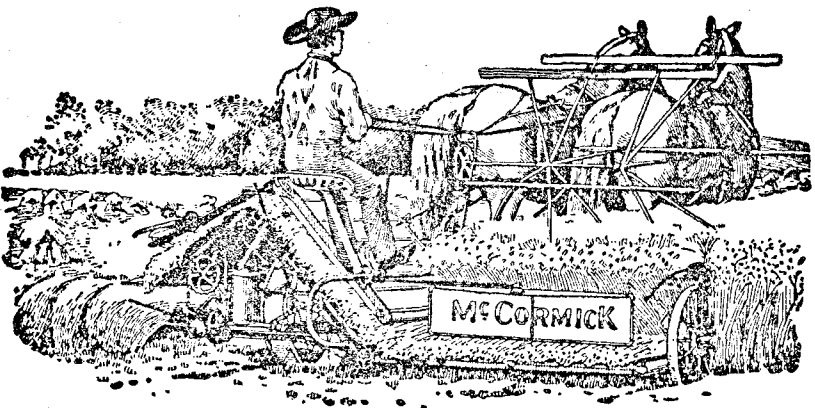
1022.

Mc. Cormick Harvesting Machine Company

(Chicago-i aratógépgyár.)

KNECHT J. E., igazgató.

BUDAPEST, V., Váci-út 30.



Gyártmányok: Kéveközőgép, „DAISY“ marokrakó aratógép, fűkaszalógép, szénagyűjtő gereblye és „MANILA“ kéveközőfonal gyártmányai.

Évi gyártmány 362.000 gép.

Katalogusok ingyen és bérmentve.

Vezérképviselő: HIRSCHFELD KÁROLY Kolozsvárt.

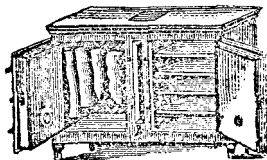
1097

Alapított 1873.

Alapított 1873

Ajánlom szabadalmazott 1133

Jéghűtőim,



melyek igen takarékos, ég-medenczével vannak felszerelve. Hentes üzletek, tej-elárusítók és privát házaknak igen alkalmas. Raktáron áll 20 krtól 400 koronáig. — Árjegyzék bérmentve. —

Seemann J. Lakatos, tizedes-mérleg, fuvó és hűtő készítő Kolozsvárt, nagymalom-u. 20.

Fogászati

müterm:

ROSENFELD ESZTER
fogászati mű-
terme 1154.

KOLOZSVÁRT
Wesselényi Miklós-
utca 20. sz.

Fontos minden cséplőgéptulajdonosnak!!

Új törekrosta vaslemezből cséplőgépekhez!

Graepel Hugó gépgyáros szabadalma Budapest, V. Váci-út 40—46.

Nincs többé magvesztés. A rosta ára rövid idő alatt megtérül a magnyereség által.

Legjobb sikerrel kipróbálva. Részletes leírás minden érdeklődőnek küldetik.

Hajlandó vagyok ezen rostát bármely cséplőgéphez 14 napi próbára küldeni és ha nem felel meg, visszafogadni.

Felvilágosítást ad és megrendeléseket fölvesz az „Erdélyi Kereskedelmi Társaság“ is Kolozsvárt, Petőfi-utca 7. sz.

1066.